

EUROOPA KALANDUSFONDI 2007-2013 RAKENDUSKAVA

EESTI

EV Põllumajandusministeerium

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. RAKENDUSKAVA OLEMUS JA LÄHTEALUSED	4
1.2. GEOGRAAFILINE ABIKÖLBLIKKUS	4
1.3. KAASATUD SOTSIAAL-MAJANDUSLIKUD PARTNERORGANISATSIOONID	5
2. KALANDUSSEKTORI ANALÜÜS	6
2.1. KALANDUSSEKTORI ÜLDKIRJELDUS	6
2.2. SEKTORI SWOT ANALÜÜS JA ARENGUSUUNAD	6
2.2.1. Kalapüügi ja sadamate SWOT analüüs	6
2.2.2. Vesiviljeluse SWOT analüüs	8
2.2.3. Kala töötlemise ja turustamise SWOT analüüs	10
2.2.4. Kalanduspiirkondade SWOT analüüs.....	10
2.3. KESKKONNASEISUND	12
2.3.1. Jõesid ja järved.....	12
2.3.2. Rannikumeri.....	12
2.4. KOKKUVÕTE RAKENDUSKAVA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISEST HINDAMISEST	12
2.5. NAISTE JA MEESTE VÕRDÕIGUSLIKKUS TÖÖJÕUTURUL.....	12
2.6. EELMISE PROGRAMPERIOODI ANALÜÜS	13
3. RAKENDUSKAVA EESMÄRK	16
3.1. ÜLDEESMÄRK.....	16
3.2. ERIEESMÄRGID NING AJAKAVA JA VAHE-EESMÄRGID.....	16
4. EELHINDAMISE KOKKUVÕTE	18
5. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSSED SUUNAD	19
5.1. RAKENDATAVA TELGEDE KOOSKÕLASTATUS JA PÕHJENDUS	19
5.1.1. I telg – Kalalaevastiku kohandamine.....	19
5.1.2. II telg –Vesiviljelus, sisevete kalandus, kalandustoodete töötlemine ja turustamine	20
5.1.3. III telg – Üldist huvi pakkuvad meetmed	21
5.1.4. IV telg – Kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng	23
5.1.5. V telg – Tehniline abi.....	24
5.2. SPETSIIFILINE INFORMATSIOON MEETMETE KOHTA	24
5.2.1. I telg	24
5.2.2. II telg.....	25
5.2.3. IV telg.....	26
6. RAKENDUSKAVA RAHASTAMINE	29
6.1. KAVA RAHASTAMISALLIKA JÄRGI AASTATE KAUPA, (EURODES)	29
6.2. RAKENDUSKAVA RAHASTAMISKAVA TELGEDE KAUPA.....	29
7. RAKENDUSSÜSTEEM	30
7.1. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE JA KOHUSTUSE LAHUSUSE TAGAMINE.....	30
7.1.1. Korraldusasutus ja rakendusüksus	30
7.1.2. Sertifitseerimisasutus	31
7.1.3. Auditeeriv asutus.....	32
7.2. FINANTSJUHTIMINE	33
7.2.1. Finantsjuhtimise protsessi kirjeldus	33

7.3. SEIRE JA HINDAMISE KORRALDUS	35
7.3.1. Seirekomisjon.....	36
7.4. ANDMETE KOGUMINE JA ELEKTROONILINE ANDMEHALDUS	36
7.5. RAKENDUSKAVADE OMAVAHELINE TÄIENDAVUS JA KATTUVUSTE VÄLTIMINE..	36
7.6. VASTAVUSE TAGAMINE RIIGIABI JA RIIGIHANGETE REEGLITEGA.....	38
7.7. HORISONTAALSETE TEEMADEGA ARVESTAMINE	38
7.8. INFO JA AVALIKUSTAMINE	39
LISA 1	40

1. SISSEJUHATUS

1.1. Rakenduskava olemus ja lähtealused

Käesolev rakenduskava on Euroopa Komisjoni poolt kinnitatav dokument, mille eesmärgiks on kavandada aastateks 2007-2013 Euroopa Kalandusfondist (EKF) rahastatavad abikõlblikud tegevused ning nende rahastamise maht ja tingimused kalanduse arendamiseks.

Rakenduskava koostamise aluseks on EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006, 27. juuli 2006, Euroopa Kalandusfondi kohta (ELT L 223, 15.08.2006), milles on sätestatud üldsätted EKF-i kohta sh toetatavad tegevused ja Komisjoni Määrus (EÜ) nr . . . Euroopa Kalandusfondi rakendamise määrus. EKF-i rakendamiseks aastatel 2007-2013 tuleb koostada rakenduskava (ingl. k. Operational Programme), järgides nõukogu ja komisjoni määrusega paikapandud nõudeid sisu osas. Rakenduskava koostatakse "Eesti kalanduse strateegia 2007-2013" elluviimiseks ja rahaliste vahendite taotlemiseks Euroopa Liidult ning "Riigi eelarvestrateegia 2007-2010" väljatöötamise raames, et kavandada Euroopa Liidu fondide vahendid ja Eesti riigi omavahenditest rahastatavad tegevused kooskõlas. Rakenduskavas sisalduvad põhiseisukohad on aluseks rakenduskava elluviimiseks rakendusskeemide ja vajalike ressursside planeerimisel, aga ka riikliku õigusliku raamistiku ettevalmistamisel.

Rakenduskava otsesteks lähtealusteks on "Eesti kalanduse strateegia 2007-2013" ja "Põllumajandusministeeriumi valitsemisala arengukava 2007-2010", mis on aluseks rakenduskavaga kaetud valdkondadele ja hõlmavad planeeritavat programmeerimisperioodi. Nendes arengukavades määratakse valdkondade peamised arengusihid ja tegevused, mida planeeritakse ellu viia. EKF-i kasutamist on otstarbekas kavandada kogu vastava valdkonna riikliku tegevuse kavandamise raames, tagamaks tegevuste suuremat koosmõju ja vältimaks kattuvusi. Selle saavutamiseks on tagatud rakenduskava kooskõla Riigieelarve strateegiaga 2007-2010. Seeläbi võtab käesolev rakenduskava arvesse ka erinevaid asjakohaseid Ühenduse poliitikaide, kuna nende põhimõtted on juba siseriiklikesse arengukavadesse valdavalt integreeritud.

Käesolev rakenduskava põhineb viiel EKF-i teljel, mis on:

- 1) Kalalaevastiku kohandamine;
- 2) Vesiviljelus, sisevete kalandus, kalandustoodete töötlemine ja turustamine;
- 3) Üldist huvi pakkuvad meetmed;
- 4) Kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng;
- 5) Tehniline abi.

1.2. Geograafiline abikõblikkus

Eesti kuulub tervikuna lähenemiseesmärgi alla (*Convergence objective*). Lähenemiseesmärgi alla kuuluvad liikmesriigid ja piirkonnad, mis on oma arengus maha jäänud. Lähenemiseesmärk on suunatud piirkondadele, mille ostujõu pariteetides väljendatud sisemajanduse kogutoodang (SKT) inimese kohta on alla 75 % ühenduse keskmisest. Seetõttu antakse piirkondadele, millele Euroopa Liidu laienemisest tuleneval ühenduse keskmise langusel on negatiivne statistiline mõju, lähenemisprotsessi lõpuleviimiseks märkimisväärset üleminekutoetust.

Eurostati andmetel oli hinnatasemega korrigeeritud SKP per capita Eestis 2005.a 14 000 EUR-i (hinnatasemega korrigeerimata 8200€), EL-25 keskmine 23 500 EUR-i

(hinnatasemega korrigeerimata 23500€). Eesti hinnatasemega korrigeeritud SKP per capita moodustas 59,8% EL-25 keskmisest.

1.3. Kaasatud sotsiaal-majanduslikud partnerorganisatsioonid

Nagu ka Kalanduse strateegia on käeoleva rakenduskava välja töötamine toimunud Põllumajandusministeeriumi juhtimisel. Selleks on Kalandusnõukogu juurde moodustatud ekspertide töögrupp, kuhu on kaasatud Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspeksioon, Veterinaar- ja Toiduamet, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, TÜ Eesti Mereinstituut, Eesti Mereakadeemia, Eesti Kalurite Liit, Eesti Kalakasvatajate Liit, Eesti Vähikasvatajate Tulundusühistu, Eesti Kaugpüüdjate Liit, Eesti Kalaliit, Eesti Kalaspordi Liit ja roheline liikumise esindajad. Töögrupis ettevalmistatud dokumendid on esitatud kooskõlastamiseks Kalandusnõukogule, mis on nõuandev organ põllumajandusministrile.

Rakenduskava koostamise protsessist on antud ülevaateid Kalandusnõukogu istungitel ja kalanduskonverentsidel. Rakenduskava kavandi kiidab heaks Vabariigi Valitsus ja seejärel saadetakse see kinnitamiseks Euroopa Komisjonile.

2. KALANDUSSEKTORI ANALÜÜS

2.1. Kalandussektori üldkirjeldus

Kalandussektor on Eestis oluline sotsiaalses ja regionaalses võtmes, olles Eesti mõnedes piirkondades üks põhiline tööhõive ja sissetuleku allikas. Kalandussektor moodustas 2003. ja 2004. aastal sisemajanduse koguproduktist (SKP) 0,5%.

Kalandussektor tervikuna on 1998. aastast alates olnud suhtelises seisakuajas. Majanduslikus mõttes on areng olnud aeglane ning jäänud oluliselt alla teiste majandusvaldkondade arengule. Investeeringute tase on madalaim ja amortisatsiooni osakaal ettevõtjate kogukuludes on kalandussektoris üks kõrgemaid. Kalandussektor toetub siiani suures osas nõukogude aegsetele rajatistele ja tehnikale. Seoses Euroopa Liitu astumisega on tehnikat küll uuendatud, peamiselt hügieeninõuete paremaks järgimiseks, kuid realselt on asendatud vaid murdosa koguvaradest.

Eesti kalandussektor jaguneb kolmeks suuremaks valdkonnaks: kalapüük, vesiviljelus ning kala töötlemine ja turustamine.

Kalandussektori olukord on käesoleva rakenduskava lähtealuseks. Põhjalik ülevaade Eesti kalandussektorist valdkonniti on toodud Eesti Kalanduse Strateegias 2007-2013 I peatükis (lk 5-13).

2.2. Sektori SWOT analüüs ja arengusuunad

2.2.1. Kalapüügi ja sadamate SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none">• Eestil on juurdepääs kalavarudele Läänemerel, sisevetes ja NAFO piirkonnas ning Teravmägede veealal;• Kalapüügisektoris töötavad kogenud kutselised kalurid;• Eestil on olemas kalalaevastik ja vastav püügitehnika;• Sisevete kalavarud on heas olukorras;• Püütud sisevete kalale ning mitmetele rannamere liikidele (ahven, koha) on olemas suur turunõudlus;• Enamike Eesti siseveekogude ökoloogiline seisund on hea;• Eestil on pikaajalised traditsioonid kasutatavate liikide tootmisel, töötlemisel ja turustamisel;• Maaletoomise punktid/sadamad on püügipiirkondadele suhteliselt lähedal;• Väljakujunenud logistika kalatransportimisel.	<ul style="list-style-type: none">• Liiga suur kutseliste kalurite arv, püügivõimsus ei ole vastavuses varudega;• Kala maaletoomise punktides/sadamates on madal arengutase, sh vähearenenud infrastruktuur (nt külmuhoonete vähesus);• Laevastik on amortiseerunud ja kasutatakse väheselektiivsed püügivahendid;• Püütud ja lossitud kala ei ole alati piisava kvaliteediga;• Kogenud kutseline kalurikond vananeb ja kaluri ameti ebapopulaarsus ei too noori sektorisse tööle;• Kalade kudealad ja elupaigad on halvas seisus ja/või on takistatud ligipääs nendele;• Kala müügi korraldus ei taga esmakokkuostuhindade stabiilsust;• Kalurite ühistegevus on nõrgalt arenenud;• Toimub suuremahuline

	<p>külmutatud kilu-räime import ja samas kohaliku tooraine eksport liiga madalal töötlemistasemel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vajalikud on investeeringud uute mereohutuse ja järelvalvega seotud nõuete täitmiseks; • Vähe on täiend- ja ümberõppe võimalusi, sh võimalusi suunduda teistesse tegevusvaldkondadesse tööle; • Sektori töötajad on vähe motiveeritud; • Töötasu ei ole konkurentsivõimeline; • Püük on hooajaline, ei ole pidevat tööhõivet; • Sadamaomanikel vähene huvi investeerida kalasadamasse.
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Kalapüügi majandusliku tasuvuse suurendamine püügivõimsuse reguleerimisega, saavutamaks tasakaal püügivõimsuse ja püügivõimaluste vahel; • Majanduslikult optimaalsete, eelistatavalt ühiskasutuses olevate, passistatud ja modernsete kalasadamate väljaarendamine (parandamiseks püügitegevuse kontrollivõimalusi, kala ja sellest valmistatavate kalandustoodete kvaliteeti, mis omakorda loob võimaluse kodumaise kala eelistamiseks tööstuse poolt); • Kalalaevastiku moderniseerimine, parendades hügieeni, tootekvaliteedi ja tööohutuse tingimusi ning efektiivsemate ja ökonoomsemate mootorite paigaldamine, suurendamata püügivõimsust ja vähendamaks koormust keskkonnale; • Tooraine maksimaalne väärindamine kohapeal, tagamaks tööhõive stabiliseerumist; • Kalurite ühistegevuse arendamine, koondumine tootjaorganisatsioonidesse; • Ettevõtluse mitmekesistamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Ebaseaduslik püük ja varude olukorra halvenemine; • Veekogude reostumine ja eutrofeerumine seoses ökokatastroofide, laevaõnnetuste vm põhjustega; • Jätkuvatest majanduslikest raskustest tulenev madal investeeringute tase ja kvalifitseeritud tööjõu puudumine; • Kormoranide ja hüljeste populatsiooni arvukuse piiramatult suurenemine; • Merefauna ja – floora kahjustamine võõrliikide leviku poolt; • Erasadamate omanike vähene huvi kalanduse infrastruktuuri arendamiseks; • Jätkuva kütusehinnatõusu mõju sektori jätkusuutlikkusele; • Püügikvootide vähenemine või erakordsete kaitsemeetmete tõttu püügitegevuse peatamine; • Kalurkonna vananemistendentsist tulenev kaluritest sadamakasutajate vähenemine; • Liigne sõltuvus ebastabiilsetest turgudest (külmutatud kilu ja

<p>soodustades harrastuspüügiga seotud teenuste osutamist, kalaturismi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harrastuspüügi ja kalaturismi arendamine väikejärvedel ja jõgedel, kus kutseline kalapüük ennast majanduslikult ei õigusta; • Noorkalurite toetamine ja kutseõppe võimaluste laiendamine; • Täiend- ja ümberõppe võimaluste toetamine; • Keskkonnasõbralike uute püügiviiside juurutamine ja hülgekindlate püügivahendite kasutusele võtmine; • Kormoranide arvukuse reguleerimine; • Rannapiirkonna kui elukeskkonna arendamine; • Kala maaletoomise kohtade arendamine rannakaluritele; • Väikesadamate ühiskasutamise arendamine; • Välisinvesteeringute kaasamine; • Kudealade parendamine. 	<p>räim Ukraina ja Venemaa turgudele);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalurkonna killustatus (tootjateorganisatsioonide kihistumine sissetulekute baasil); • Ühissettevõtluse valesst tegutsemisest tulenev negatiivne tulem.
--	---

2.2.2. Vesiviljeluse SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> • Piisavad looduslikud võimalused, vee- ja maaressursi olemasolu vesiviljelussektori laienemiseks; • Sise- ja välisturu nõudlus vesiviljelustoodangu järele; • Kalakasvatajatel ja investoritel on huvi sektori vastu ning teadlikkus vesiviljelusest kui tõusvast ja kindlast majandusharust ning selle võimalustest. • Hea sööda väärindamine ehk võrreldes loomakasvatusega saadakse sama sööda kogusega rohkem toodangut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Väikese tootmismahu ja tootjaorganisatsiooni puudumise tõttu on turustamine ja kala hind turul ebastabiilne; • Sektoris on vähe spetsialiste ja kvalifitseeritud töötajaid; • Oskusteave tänapäevaste seadmete ja tehniliste lahenduste kohta on raskesti kättesaadav nõrga võõrkeeleoskuse ja vahendajate vähesuse tõttu • Sektoris on investeeringute puudu jääk; • Vesiviljelusettevõtted sõltuvad teatud liikide osas (nt forell) imporditavast noorkalast ja marjast, sest puuduvad Eesti oludele sobivat tõumaterjali paljundavad keskused; • Nõrgalt on arenenud kalahaiguste

	<p>ennetamise ja tõrje tugisüsteem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetusprogrammide lühiajalisus ei taga pikaajaliste projektide stabiilset rahastamist; • Vesiviljeluse intensiivistumisest tulenev veekogude reostustaseme tõus; • Kalahinna määrab imporditav kala (Norra lõhe, forell); • Enamus ettevõtjaid on mikro- ja väikese suurusega ettevõtjad, mistõttu on sektoris madal investeeringute võime.
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Olemasolevate kasvanduste laiendamine ja kaasajastamine ning uute kasvanduste loomine; • Rakendus- ja turu-uuringud uute liikide kasutuselevõtuks ning uute liikide kasutusele võtt • Eesti oludele sobiva tõumaterjali paljundava keskuse loomine; • Kala väärindamise soodustamine vesiviljelusettevõttes, ettevõtte laiendamine töötlemiskompleksi rajamisega; • Toodangu suurendamine tasemele, mis kindlustab töötajate stabiilse varustamine vesiviljelustoodanguga ; • Koolitus, väljaõpe, täiendõpe ning oskusteabe import teistest riikidest; • Ühistegevuse soodustamine läbi TO-de loomise siseriikliku hinnapoliitika kujundamiseks; • Kala- ja vähikasvatuste piirkondade taudivabaks tunnistamine, et tagada ekspordi kanalid, tauditõrje ja toote kvaliteet; • Uute tehnoloogiate kasutuselevõtt; • Välisinvesteeringute kaasamine; • Kalaturismi arendus (õngitsemisteenus, majutusteenus jne). 	<ul style="list-style-type: none"> • Uute tehnoloogiate kasutuselevõtuks on vaja teostada suuri investeeringuid, milleks ei ole sektoril piisavalt rahalisi vahendeid ning seega on sektori areng pärsitud. ; • Tooraine hankimine töötajatele väljastpoolt Eestit; • EL kaitsemeetmete ajutine iseloom - kolmandate riikide (nt Norra ja Tšiili lõhe ning Aasiast odava kala ja vähi) dumpinguhinnaga kala import; • Väliskeskkonnast tulev veekogude reostuse tõus; • Kalahaiguste levik pideva asustusmaterjali impordi ja haiguste ennetus ning tõrje tugisüsteemide puudumise tõttu.

2.2.3 Kala töötlemise ja turustamise SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> • Eestil on tugev ning mitmekülgne ekspordistruktuur; • Olemas on oskusteave, traditsioonid ja kogemused kalatoodete valmistamisel; • Tehnoloogilised protsessid on mitmekülgsed (konservide ja preservide valmistamine, fileerimine, suitsutamine, kulinaartoodete valmistamine jne); • Töötlejatele on kättesaadav kodumaine tooraine lisaks võimalusele kasutada importtooret; • Siseturg on kasvav, sissetulekute kasvades tarbitakse rohkem kalatooteid. Kala kui tervisliku toiduaine tähtsuse kasv tarbijate seas; • Olemasolev majanduskeskkond soodustab välisinvesteeringute osakaalu tähtsust sektoris. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalatöötlemisettevõtete käitlemisüksuste arv on liiga suur, sh „ühetuübiliste” üksuste suur arv; • Tööstuste varustamine kodumaise toorainega on sesoonne; • Tööstustes on kvalifitseeritud tööjõu puudus ja suur kaadri voolavus; • Kalatooted on kallid võrreldes teiste toiduainetega ning siseturu madal ostujõud põhjustab vähest kalatoodete tarbimist; • Suurtest tootmiskuludest ning käibevahendite defitsiidist on tingitud nõrk tootearendus; • Tehnoloogiliste seadmete (sh keskkonnakaitselised seadmed) amortisatsiooni tase on kõrge, eelkõige preservitööstustes; • Enamus ettevõtteid on mikro- ja väikeettevõtted, kes ei ole turul konkurentsivõimelised; • Käitlemisettevõtete töötamise sesoonsus; • Töötasu ei ole konkurentsivõimeline teiste majandusharudega.
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Kalatoodete kui tervisliku toidu tarbimise propageerimine; • Tootmistehnoloogiate ja seadmete uuendamine ning tootearendus lähtuvalt turu nõudlusest; • Uute turgude leidmine ja siseturu tugevdamine; • Euroopa Liidust ja kolmandatest riikidest pärineva tooraine töötlemine (erinevad kalaliigid); • Välisinvesteeringute kaasamine; • Kodumaise tooraine kasutamine inimtoiduks, mitte loomasöödaks; • Ühtse kala PR väljatöötamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valuutakursi kõikumise risk; • Suured majandusriskid kalatoodete ekspordil ebastabiilse majandusarenguga piirkondadesse; • Kohaliku tooraine kasutamise vähenemine veekeskonna reostuse tõttu; • Kodumaise tooraine (kilu) ulatuslikum kasutamine loomasöödaks; • Seaduste pidevas muutumises puudub sektoris stabiilsus.

2.2.4. Kalanduspiirkondade SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> • Kalandusega seotud regioonides on säilinud looduslik ja arhitektuuriline pärand; • Kalandusega seotud rannapiirkondades on säilinud rannakülad ja traditsiooniline rannapüük; • Tugev kultuurilis-sotsiaalne tava; • Perekondlik järjepidevus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalurite arv ei vasta kalaressursile, eriti ranna- ja sisevete püügis; • Kalapüük on hooajaline tegevus ja ei anna piisavat sissetulekut kaluritele; • Kalandusega seotud piirkondades on vähe alternatiivseid töövõimalusi kalanduse kõrval; • Vähe on täiend- ja ümberõppe võimalusi muu ettevõtlusega alustamiseks; • Nõrgalt on arenenud kohalik ühistegevus; • Vähene huvi kohalike omavalitsuste poolt; • Vähesed finantsvõimalused, abiprogrammide puudumine ja raske kättesaadavus; • Liidrite puudumine, kes arendaksid kalandust kui elulaadi.
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Kohaliku initsiatiivi tugevnemine ja sektori parem organiseerumine; • Kalandustoodetele lisandväärtuse andmine; • Väikesemahulise kalandusega seotud infrastruktuuri ja väikestele kalandusega tegelevatele kogukondadele kasulike teenuste toetamine (eelkõige lautri- ja lossimiskohtade ehitamine ja rekonstrueerimine); • Tegevuste mitmekesistamine luues töökohti väljaspool kalandussektorit; • Kalandusturismi arendamine; • Edendada kalanduspiirkondade elukeskkonna taastamist ja kaitset ning rannakülade loodus- ja arhitektuuripärandi säilitamist; • Kalanduspiirkondades moodustatud aktiivrühmade toetamine, sh regionaalne ja rahvusvaheline koostöö kohaliku arengu strateegia koostamisel ja rakendamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jätkuvatest majanduslikest raskustest tingitud madala investeringute taseme suurenemine kalandusega seotud piirkondades; • Vähene huvi aktiivrühmade moodustamiseks sihtrühma poolt; • Püügikvootide vähenemine või erakordsete kaitsemeetmete tõttu püügitegevuse peatamine; • Veekogude reostumine ja eutrofeerumine seoses ökokatastroofide, laevaõnnetuste vm põhjustega.

2.3. Keskkonnaseisund

2.3.1. Jõed ja järved

Enamus Eesti jõgedest ja järvedest on heas või rahuldavas seisus. Halvas seisundis või sellise seisundi lähedal on Pihkva ja Lämmijärv ja mitmed väikesed vooluveekogud Kirde-Eesti tööstuspiirkonnas, Tallinna ümbruses ja Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikel aladel. Probleemiks on eelkõige ebapiisavalt puhastatud heitvee laskmine veekogudesse ja vooluveekogude tõkestatus paisehitistega. Ebapiisavalt puhastatud heitvesi satub veekogudesse peaaesjalikult amortiseerunud reoveepuhastite ja reoveetorustikke tõttu. Siiski ajaperioodil 1992 – 2004 on reostuskoormus oluliselt langenud ning selle tulemusena on vähenenud ka järvede eutrofeerumine. Reostuskoormuse vähenemine 1990. aastate algul tingis suures osas üldise tootmistegevuse vähenemine. Edasine reostuse vähenemine on seotud tootmise kaasajastamise, reoveepuhastite ehitamise ja uuendamisega.

2.3.2. Rannikumeri

Kogu Läänemere, sealhulgas ka Eesti rannikumere üheks põhiprobleemiks on eutrofeerumine ehk toitainete rohkus ning sellest tingitud fütoplanktoni vohamine. Rannikuvee seisundit mõjutab lisaks maismaalt pärinevale reostuskoormusele ka meretransport.

2.4. Kokkuvõtte rakenduskava keskkonnamõju strateegilisest hindamisest

Käesoleva peatüki eesmärgiks on anda ülevaade läbi viidud keskkonnamõju strateegilisest hindamisest (KSH), mille läbiviimise kohustus tuleneb EL direktiividest 2001/42/EÜ ja "Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest". KSH toimus samaaegselt rakenduskava koostamisega. Töö erinevatel etappidel konsulteerisid hindajad rakenduskava koostajatega ja esitasid oma ettepanekud rakenduskava täiendamiseks.

KSH ülesandeks oli kaasa aidata tasakaalustatud ning ELi ja Eesti keskkonnapoliitikaga kooskõlas rakenduskava koostamisele. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks oli:

- keskkonnaküsimuste integreerimine rakenduskavasse;
- rakenduskava kooskõlla viimine EL keskkonnapoliitikaga;
- rakenduskava keskkonnamõjude kaardistamine ning vastavalt sellele hinnangu andmine rakenduskava strateegilisele osale ja soovitude esitamine keskkonnamõjude vähendamiseks;
- rakenduskava prioriteetsete suundade hindamine keskkonna seisukohast.

Täiendatakse vastavalt KSH lõpparuandele.

2.5. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus tööjõuturul

Rakenduskava koostamisel on arvestatud Ühenduse poliitikatega: tööhõive ning meeste ja naiste vahelise võrdõiguslikkusega. Arvestatud on Amsterdami lepinguga, soodustades võrdõiguslikkuse tugevdamist kalandussektori tööhõives ning soolise võrdõiguslikkuse süvalaienemist regionaalses arengus.

Naiste osakaal traallaevadel töötavate kalurite seas on kõigest 9% ning naised on põhiliselt tegevad traalpüügiettevõtete halduses ja raamatupidamises. Kaugpüügitoos on naiste osakaal kuni 6% kogu töötajaskonnast. Naiste osakaal rannakalurite seas on kõigest 1,6 %. Selline sooline jaotus kalurite seas on ootuspärane, kuna tegemist on füüsiliselt raske tööga, mis on naistele vähe kohane. Vesiviljeluses on naiste osakaal keskmiselt 30% kogu töötajaskonnast.

Kalanduspiirkondade jätkusuutliku arengu meetme kaudu on võimalik ja vajalik soodustada kohaliku tasandi ühistegevust, sealhulgas ka naiste veelgi laialdasemat kaasamist kohaliku elu arendamisel. Samuti soodustab meetme rakendamine kalandussektoris hõivatud naiste omavahelist suhtlemist ja koostööd.

2.6. Eelmise programmiperioodi analüüs

Euroopa Liiduga liitudes avanes Eestil võimalus osaleda EL regionaalpoliitikas ja saada rahalist toetust Kalanduse Arendusrahastust (KAR), seega on Eestil vastavat kogemust vaid 3 aastat.

Programmeerimisperioodi (2004-2006) jooksul rakendati nelja erinevat meetet, millest kaks meetet jagunesid omakorda alameetmeteks:

- Meede 3.9 – kalalaevastiku püügivõimsuse reguleerimine
- Meede 3.10 – kalalaevastiku moderniseerimine ja uuendamine
- Meede 3.11 – kalanduse käitlemisketi investeeringutoetuse meetmed
 - Alameede 3.11.1– kala ja vesiviljelussaaduste töötlemise investeeringutoetus
 - Alameede 3.11.2– vesiviljeluse investeeringutoetus
 - Alameede 3.11.3- kalasadamate moderniseerimine
 - Alameede 3.11.4– sisevete kalanduse investeeringutoetus
- Meede 3.12 – muud kalandusega seotud meetmed
 - Alameede 3.12.1 – kalanduse restruktureerimisega kaasnevad sotsiaalsed meetmed
 - Alameede 3.12.2 – uute turgude leidmine

Perioodil 2004-2005 esitati kokku 196 taotlust, toetussummas 399 miljonit krooni, mis moodustas eelarvest 151%. Enim esitati taotlusi kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks (55), järgnesid vesiviljeluse investeeringutoetus 47 ja kalalaevastiku püügivõimsuse reguleerimise meede 39 taotlusega. Maakondade lõikes laekus kõige rohkem taotlusi Saaremaalt (29), Harjumaalt (28) ja Pärnumaalt (25), järgnesid Hiiumaa 22 ja Ida-Virumaa 19 taotlusega. Maakonniti oli laekunud taotlusi kõige enam järgmiste meetmete lõikes: Saaremaalt laekus 10 taotlust kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks ning vastavalt 7 ja 6 taotlust kalalaevastiku püügivõimsuse reguleerimiseks ja vesiviljeluse investeeringutoetuseks; Harjumaalt laekus 16 taotlust kalalaevastiku püügivõimsuse reguleerimiseks ning 6 taotlust kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks; Pärnumaal oli esikohal kalalaevade moderniseerimine ja uuendamine 16 taotlusega.

Perioodil 2004-2005 kiideti heaks 99 taotlust, toetussummas 174,7 miljonit krooni, mis moodustas eelarvest 66%. Enim kiideti heaks taotlusi kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks (27) ning vesiviljeluse investeeringutoetuseks – 26 taotlust. Maakondade lõikes oli heakskiidetud taotlusi kõige rohkem Pärnumaal

(16), Saaremaal (15) ja Tartumaal (12). Maakonniti oli heakskiidetud taotlusi kõige enam järgmiste meetmete lõikes: Pärnumaal 8 taotlust kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks ning 4 kalasadamate moderniseerimiseks; Saaremaal 7 taotlust kalalaevade moderniseerimiseks ja uuendamiseks; Tartumaal 6 taotlust sisevete kalanduse investeeringutoetuseks.

Kõige rohkem kiideti heaks taotlusi järgmiste objektide lõikes:

- Meede 3.10: navigatsioonisüsteemide ja sinna juurde kuuluva tarkvara (asukoha määramise seadmed, kompassid, arvutid, elektroonilised kaardid jms.) ostmine ja paigaldamine ning masinaruumide ümberehitus, sinna juurde kuuluvate seadmete ostmine ja paigaldamine;
- Alameede 3.11.1: kala- ja vesiviljelustoodete käitlemise seadmete ja tehnoloogiliste liinide (sh. puhastusseadmed, külma-tootmiseseadmed, veevarustussüsteemid, energeetikasüsteemid või pakkeliinid) ostmine ja paigaldamine;
- Alameede 3.11.2: kalakasvatussumpade ostmine ja paigaldamine;
- Alameede 3.11.3: kala lossimiseks kasutatava kai rekonstrueerimine ning kalasadama tee ehitamine, rekonstrueerimine või teekatete parendamine;
- Alameede 3.11.4: laeva ostmine.

Perioodil 2004-2005 teostati väljamakseid 31 heakskiidetud taotluse osas, toetussummas 57,9 miljonit krooni.

Kokkuvõtteks võib öelda, et laekunud taotluste kvaliteet oli hea, kõik laekunud taotlused tunnistati vastavaks, taotlejad olid hästi informeeritud ja aktiivsed, heakskiidetud taotluste arv oli suhteliselt kõrge võrreldes programmitäiendis seatud sihtmääradega. Meetmete raames ei tekkinud probleeme ettenähtud vahendite kasutamisega, sest huvi ja nõudlus meetmete vastu oli suur.

Hindamaks RAK KAR meetmete raames antud investeeringutoetuste mõju kalandussektori ettevõtetele, teostati uuring „Investeeringutoetuse mõju Eesti kalandussektorile” (AS Helmes / OÜ HansaUuringud, 2006).

Uuringu sihtrühmaks olid järgmised kalandusvaldkonnad:

1) Kalapüük:

- kaugpüük,
- Läänemere kalapüük,
- Läänemere rannapüük,
- sisevete kalapüük,

2) Kalasadamad

3) Kala töötlemine ja turustamine

4) Vesiviljelus

Analüüsid RAK KAR meetmete toetuste mõju ettevõtetele võib öelda, et palju paremaks või veidi paremaks hindasid olukorda kalatööstused ja vesiviljelejad; kalapüügiga tegelevate ettevõtete olukord on laias plaanis jäänud samaks. Investeeringute kasulikkust hindasid kõrgelt nii kalatööstused, sadamad kui ka vesiviljelejad. Kalanduse ettevõtted olid 2004-2005.aastate toetusi hinnates ülekaalukalt seisukohal, et RAK KAR toetused on vajalikud. Rahastamisotsuste

läbipaistvusele hinnangut andes on regioonist sõltumata positiivseid hinnanguid andnud kalapüügiga tegelevad ettevõtted ja FIE-d, kalatööstused ja sadamad. Üldiselt olid toetust saanud ettevõtted seisukohal, et RAK KAR meetmete toetuse abil tehtud investeeringud on olnud kasulikud; toetust saanud ettevõtted on keskmisest edukamad, omane on strateegiline planeerimine ning nad on loonud uusi töökohti või säilitanud olemasolevad töökohad; samuti paistavad toetatud ettevõtted silma tööjõukulu keskmisest kõrgemal hoidmisel (allikas: uuring „Investeeringutoetuse mõju Eesti kalandussektorile”).

2.7 Analüüsi peamised tulemused

Lähtudes Eesti Kalanduse strateegiast ja rakenduskavast võib peamiste analüüsi tulemustena välja tuua järgmised aspektid:

- Rakendatavad tootmisviisid peavad tagama hea keskkonnaseisundi ning kalaressurssi kasutuses saavutama tasakaalu püügivõimsuse ja võimaluste vahel. Kalapüügisektori konkurentsivõime tõstmiseks on oluline moderniseerida kalalaevastik kalapüügi kvaliteedi tõstmiseks, keskkonnakoormuse ja kulutuste vähendamiseks ning töötingimuste parandamiseks.
- Püütava kala kvaliteedi tõstmine ning kalale suurema lisandväärtuse andmine kogu kalandusketis tervikuna toetades ühistegevust, sadamate ja lossimiskohtade moderniseerimist, uusi tehnoloogiaid ja toote arendust .
- Efektiivsete vesiviljelusettevõtete kaudu tootmismahdade ja kasvatatud toodetele lisandväärtuse suurendamine, rahuldamiseks siseturu nõudlust. Selleks toetatakse vesiviljelusettevõtete laienemist, sh töötlemiskomplekside rajamist esmatöötlemiseks, võttes kasutusele keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid.
- Traditsiooniline kalapüük peab säilima piirkondades, kus on oluline säilitada rannakülade looduslikku ja arhitektuurilist pärandit ning elukeskkonna kaitset. Kalanduspiirkondades ettevõtluse mitmekesistamine ning piirkondade elu kvaliteedi parandamine. Nende eesmärkide täitmisele lähenetakse komplekselt, arendades ettevõtlust ühelt poolt ning tugevdades kohaliku kogukonna tegevust teiselt poolt.
- Senisest laialdasema otsustusõiguse andmine kohalikule tasandile, nii et aastateks 2009–2010 oleks enamik veekogudega piirnevaid valdu hõlmatud kohalike tegevusgruppidega, kes on välja töötanud ja rakendanud oma piirkonna arengustrateegiad.

3. RAKENDUSKAVA EESMÄRK

3.1. Üldeesmärk

Eesti Kalanduse Strateegia 2007-2013 ja Rakenduskava peamiseks eesmärgiks on kalapüügisectori restruktureerimine tagamaks jätkusuutlik majandamine kalandussektoris ja kalanduses hõivatud isikute sissetuleku tõus.

Üldeesmärkideks on:

- kalanduse kui majandusharu arendamine;
- kalavarude säästlikum majandamine;
- kala ja kalatoodete tarbimise propageerimine;
- konkurentsivõime tõstmine;
- sotsiaalmajandusliku struktuuri mitmekesistamine ja traditsioonide säilitamine.

Mõjuindikaator	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Kalanduses hõivatud isikute keskmine sissetulek Eesti keskmisest	Statistikaamet	68% (2006)	73%	80% (2013)
Kala tarbimine Eestis ühe inimese kohta aastas	Uuring	16 kg (2003)	19 kg	21 kg (2013)
Käive töötaja kohta	Statistikaamet	624 000 kr	+7%	+10% (2013)

3.2. Erieesmärgid ning ajakava ja vahe-eesmärgid

Telg 1 – Kalalaevastiku kohaldamise meetmed				
Tulemusnäitaja	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Kogu kalalaevastiku GT ja kW	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA), Riiklik kalalaevade register	28 922 GT (2006) 80 639 kW (2006)	26 006 GT 73 693 kW	24518 GT (2013) 70170 kW (2013)
Segmendi 4S1 GT ja kW	PRIA, Riiklik kalalaevade register	10 676 GT (2006) 28 296 kW (2006)	8 541GT 22 637 kW	7 473 GT (2013) 19 807 kW (2013)
Investeeringutoetust saanud kalalaevade arv	PRIA	0	35	45 (2013)

Telg 2 – Vesiviljelus, sisevete kalandus, kala- ja vesiviljelustoodete töötlemine ja turustamine

Tulemusnäitaja	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Investeeringutoetust saanud sisevete kalalaevade arv	PRIA	0	15	40 (2013)
Planeeritav vesiviljeluse toodangumaht	PRIA	500 t (2005)	1000 t	2500 t (2013)

Telg 3 – Ühishuvi meetmed

Tulemusnäitaja	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Tootjaorganisatsioonide arv	PRIA	3 (2006)	3	3 (2013)
Toetust saanud veeloomastiku-ja taimestiku kaitse ja arendamise projektide arv	PRIA	0	4	8 (2013)
Pilootprojektide arv	PRIA	0	1	2 (2013)
Toetuse abil ümberehitatud kalalaevade arv	PRIA	0	1	2 (2013)
Kalasadama investeeringutoetust saanud kalasadamate arv	PRIA	0	5	10 (2013)
Toetust saanud reklaamikampaaniate arv	PRIA	0	4	5 (2013)
Toetuse abil teostatud turuuringute arv	PRIA	0	21	25 (2013)
Toetuse abiga külastatud messide arv	PRIA	0	18	25 (2013)

Telg 4 – Kalanduspiirkondade jätkusuutlik arendamine

Tulemusnäitaja	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Aktiivrühmade arv kalanduses	PRIA	0	5	5 (2013)
Kohaliku strateegia raames esitatud projektide arv	PRIA	0	46	110 (2013)

Telg 5 – Tehniline abi

Tulemusnäitaja	Andmete allikas	Algtase ja aasta	Kontrolltase 2010	Sihttase ja aasta
Teostatud uuringute arv	Põllumajandusministeerium	0	20	25 (2013)
Avalikkuse teavitamisega seotud projektide arv	Põllumajandusministeerium	0	30	40 (2013)

4. EELHINDAMISE KOKKUVÕTE

Rakenduskava eelhindamise vahearuande (koostatud 06.12.2006.a InterAct Projektid & Koolitus OÜ poolt), mille aluseks oli lisaks rakenduskavale võetud ka Eesti Kalanduse Strateegia 2007-2013 I peatükk “Kalandussektori üldkirjeldus” ja meetmelehed, üldhinnangu kohaselt on olulisemad kalanduse probleemid väljatoodud, hetkeolukorda on kajastatud realistlikult ning püstitatud eesmärgid vastavad olukorrale ja on seega kooskõlas kalandussektori tegelike vajadustega.

Vahearuandes toodud ettepanekutest ja kommentaaridest tulenevalt on täiendatud ja kohandatud kogu rakenduskava teksti. Enim on täiendatud vastavalt vahearuandele rakenduskava teist peatükki “Kalandussektori analüüs” ja selles peatükis kajastuvat SWOT analüüsi.

Lisaks on vahearuandes välja toodud hulk spetsiifilisi ettepanekuid meetmete rakendamiseks, mida kavatsime kindlasti arvestada meetme tingimuste väljatöötamisel. Näiteks sisevete kalanduse osas soovitati rohkem tähelepanu pöörata ressursi seisundi parandamisele, ühishuvi meetme puhul leiti, et on probleeme tegevuste sõnastamisega. Vesiviljeluse osas leiti aga, et eesmärgid kajastavad õigesti kalandussektori vajadusi ning toetatavate tegevuste loetelu meetmelehel on koostatud väga hästi.

Peatükki täiendatakse eelhindamise lõppraporti alusel.

5. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSED SUUNAD

5.1. Rakendatava telgede kooskõlastatus ja põhjendus

Eesti Kalandusstrateegia 2007-2013 eesmärkide elluviimiseks rakendab Eesti kõiki viite Euroopa Kalandusfondi telge. Telgede rakendamisel jälgitakse nõukogu määruses (EÜ) nr 1198/2006, Euroopa Kalandusfondi kohta (ELT L 223, 15.08.2006, lk 1–44) sätestatud tingimusi. Lähteolukord ja telgede mõõdetavad eesmärgid on toodud peatükis 3.2.

5.1.1. I telg – Kalalaevastiku kohandamine

Aastatel 2007-2013 pööratakse peamist rõhku tasakaalu saavutamisele kalapüügivõimsuse ja kalavarudele vahel ning kalalaevastiku moderniseerimisele, pidades eelkõige silmas püügivahendite selektiivsuse suurendamist, kütusesäästlikkuse tõstmist, keskkonna- ja laevaohutusnõuete ja tööohutuse tingimuste parendamist.

I telje rakendamise vajalikkuse põhjendus

- Kuivõrd Eesti kalalaevastikus domineerivad 1970-1980-ndatel aastatel ehitatud nõukogude päritolu kalalaevad, milliseid iseloomustavad äärmiselt kehva kvaliteediga teras ja nõrga töökindlusega mootorid on vaja erilist tähelepanu pöörata kalalaevastiku moderniseerimisele. Keskkonnakoormuse ja kalapüügi kulutuste vähendamiseks ja kalapüügi kvaliteedi tõstmiseks on Eesti kalalaevastikku vaja moderniseerida, võttes kasutusele uuemad mootorid ning kaasaegsemad ja selektiivsemad püügivahendid.
- Kuna Eestis on kalapüügivõimsusi jätkuvalt rohkem kui püügivõimalust, siis on esmatähtis saavutada laevastiku optimaalne suurus. See tagab ühelt poolt stabiilse töö ja sissetuleku kaluritele ning teisalt vähendab survet illegaalseks püügiks.
- Mitmetes kalanduspiirkondades ei vasta ka kalandusest sõltuvate kalurite arv kalavarudele, seda eriti ranniku- ja sisevetes. Seega tuleb tähelepanu pöörata ka kalurite täiend- ja ümberõppele.
- Kalapüügisektori konkurentsivõime tõstmiseks on vajalik Eesti kalalaevastikku moderniseerida. Üheks olulisimaks meetmeks on kalapüügi jooksevkulude vähendamine läbi kütusesäästlikumate ning hooldevabamate mootorite paigaldamise.
- Arvestades kalavarude olukorda ning võimalikke arenguid nii Läänemeres, Eesti sisevetel kui ka kaugpüügipiirkondades Atlandi ookeanil ja Teravmägede piirkonnas on oluline järjest enam minna üle selektiivsetele püügivahenditele.
- Väga tähtis on järjest kõrgemate keskkonna-, laevaohutus- ja tööohutusnõuete täitmine, et tagada kalurkonnale heal tasemel töötingimused.
 - I telje EKF eesmärk: Tagada tasakaal püügivõimsuse ja kalavarude vahel.
 - I telje Eesti eesmärk: Tagada tasakaal püügivõimsuse ja kalavarude vahel ning moderniseerida kalalaevastik, viies see vastavusse kaasaja keskkonna, töötingimuste, ohutuse ja hügieeni nõuetega ning tagada eelkõige läänemere traallaevastiku püügivõimsuse vastavus kalavarudele.

Indikatiivne loetelu kavandatavatest meetmetest:

- 1.1 Kalalaevastiku püügivõimsuse reguleerimine;
- 1.3 Traallaevastiku investeeringutoetus;
- 1.4 Väikesemahulise rannapüügi toetus;
- 1.5 Sotsiaalmajanduslikud meetmed.

Indikatiivne loetelu võimalikest rakendatavatest tegevustest:

- kalalaevade moderniseerimine;
- väikesemahuline rannapüük, sh hülgekindlad püügivahendid jms;
- püügitegevuse lõplik peatamine laevadel, millised on hõlmatud püügivõimsuse reguleerimise kavaga (kalalaevastiku utiliseerimine, sihtotstarbe muutmine võib ka tulutooval eesmärgil, kuid mitte kalapüügiks);
- kalalaevastiku haldamisega seotud sotsiaalmajanduslikud hüvitised ja elukestva õppe toetamine.

I telje sihtgrupp

Kutselise kalapüügiga tegelevad isikud.

5.1.2. II telg – Vesiviljelus, sisevete kalandus, kalandustoodete töötlemine ja turustamine

Teise telje raames pööratakse eelkõige tähelepanu ettevõtete konkurentsivõime tugevdamisele aina arenevas majanduskeskkonnas, soodustades investeeringuid vesiviljelusse, kalandustoodete töötlemisse ja sisevete kalandusse.

Eesmärkideks on tootmismahude suurendamine vesiviljeluses, töötlemise poole pealt siseriikliku tarbimise ja ekspordigeograafia laiendamine läbi toote kvaliteedi tõstmise, kasutades selleks võimalikult palju kohalikku toorainet.

Sisevete kalapüügi puhul on prioriteediks soodustada investeeringuid, mis hõlbustavad kalapüüki sisevetel. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata tegevustele, mis on suunatud kütusesäästlikkuse, keskkonnanõuete, laeva ohutusnõuete, selektiivsete püügivahendite ja tööohutuse ning kalavastuvõtu tingimuste parendamiseks.

II telje rakendamise vajalikkuse põhjendus

- Arvestades maailmaturu kiiret arengut, määrab sektori arenguvõimaluse ja jätkusuutlikkuse konkurentsivõime. Eelkõige tähendab see suutlikkust toota kala töötlejale/tarbijale vajalikus mahus, kuid samal ajal ka sobiva hinna ning kvaliteediga.
- Arvestades, et vesiviljeluse on spetsialistide ja kvalifitseeritud tööjõu vähesus, mis avaldab mõju oskusteabe laialdasele kättesaadavusele seadmete ja tehniliste lahenduste rakendamiseks, on oluline pöörata rõhku siinjuures oskusteabe ja õppevõimaluste arendamisele.
- Arvestades, et vesiviljeluse areng peab tuginema turunõudlusel, on vesiviljelussektoris eelkõige vajalik tähelepanu pöörata tootmise laiendamisele seotud investeeringute toetamisele, keskendudes eriti keskkonna alastele investeeringutele. Konkurentsivõime tõstmiseks on oluline soodustada ka uute tehnoloogiate rakendamist ning sellega seotud oskusteabe kogumist, mis muudaks tootmise efektiivsemaks ning samas vähendaks keskkonnariske.
- Arvestades turuvajadust on vajalik on toetada uute ning turunõudlust omavate kalaliikide kasvatamist.
- Arvestades tarbijate vajadusi tuleb kalatoodete töötlemisel tähelepanu pöörata aktiivsele tootearendusele, mis võimaldaks pakkuda võimalikult

mitmekesisist tootevalikut. See tähendab nii uute toodete väljatöötamist, innovaatiliste tehnoloogiate ning seni veel kasutamata või vähe kasutatud kalaliikide kasutuselevõtmist.

- Tulenevalt tooraine piiratusest tuleb enam soodustada ka kalatoodetele kõrgema lisandväärtuse andmist ning nišitoodete tootmist.
 - Kalatöötlemise arendamisel tuleb enam keskenduda ka keskkonnanriskide maandamisele. Seni on ebapiisavad olnud keskkonnakaitseks investeringud, mis on seotud peamiselt jäätmemajandusega, puudutades eriti neid jäätmeid, mille maha matmine on keelatud ja mida utiliseeritakse loomsete jäätmete tehases, kus puuduvad spetsiaalsed seadmed kalajäätmete utiliseerimiseks. Seetõttu tuleb välja töötada täiendav kalatöötlemisjäätmete käitlemise süsteem.
 - Arvestades sisevete kalapüügi puhul asjaolu, et püütud kala on madala kvaliteediga ning laevastiku amortiseeritus toob kaasa keskkonnaohtlikkuse on vajalikud investeringud uute ohutuse ja järelvalve nõuete täitmiseks ning püütud kala kvaliteedi tõstmiseks.
- II telje EKF eesmärk: Kalandusettevõtete konkurentsivõime tugevdamine.
 - II telje Eesti eesmärk: Tagada efektiivne, jätkusuutlik ning terviklik kalanduse käitlemiskett ja jätkusuutlik sisevete kalandus.

Indikatiivne loetelu kavandatavatest meetmetest:

2.1 Vesiviljeluse investeringutoetus;

2.2 Sisevete kalanduse toetus;

2.3 Kala ja vesiviljellusaaduste töötlemine ja turustamine.

Indikatiivne loetelu võimalikest rakendatavatest tegevustest:

- vesiviljeluses investeringuid, mis on suunatud tootmisvahendite ehitamisele, laiendamisele, uuendamisele ja seadistamisele eesmärgiga parandada töötingimusi, hügieeni või loomatervishoidu. Samuti tootekvaliteedi parandamiseks, negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks;
- sisevete kalanduses sisevetel opereerivate kalalaevade moderniseerimist (ohutuse, töö ja hügieenitingimuste ning toote kvaliteedi parandamiseks) ning sisevete kalandusega seotud rajatiste ja varustuse soetamist ning moderniseerimist;
- kalandustoodete töötlemisel ja turustamisel investeringuid, mis on suunatud ettevõtete konkurentsivõime tõstmisele, sh investeringud tehnoloogiasse ja seadmetesse, mis on seotud tootearendusega vajalikud ning nõuete täitmiseks kala töötlemisel;
- elukestva õppe toetamine.

II telje sihtgrupp

Ettevõtjad ja avalik sektor.

5.1.3. III telg – Üldist huvi pakkuvad meetmed

Eesmärgiks on läbi ühistegevuse soodustamise sektori jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime tõstmine. Keskkel kohal on kalandusega keskkonnanriskide maandamine, selektiivsete püügivahendite juurutamine läbi katseprojektide, kalade elupaikade ja kudealade taastamine ning kalatoodete kvaliteedi ja kontrollsüsteemide arendamine. Väga oluline on püütava kala kvaliteedi tõstmine ning kalurite poolt kalale suurema lisandväärtuse andmine. Läbi ühistegevuse on võimalik tagada

stabiilsed kalakogused töötlemiseks ja turustamiseks ning seeläbi on võimalik kalatoodete ekspordigeograafia laiendamine.

III telje rakendamise vajalikkuse põhjendus

- Arvestades kala ja sellest valmistatavate toodete kvaliteedi tõstmise vajadust on prioriteediks olemasolevate kalasadamate väljaarendamine, mille läbi parandamiseks kontrollivõimalused püügitegevuse üle ning paraneks tooraine kvaliteet, mis loob omakorda võimaluse kodumaise kala eelistamiseks töötajate poolt.
- Kala kvaliteedi tõstmine on ka üks olulisemaid komponente kalurite sissetuleku tõstmisel. Seda on võimalik teostada läbi kalasadamate arengu toetamise, mis oleks varustatud kaasaegsete jää-, lossimis- ja sorteerimiseadmetega kui ka külmuhoonetega, ning võimalusel andma kalale võimalikult suure lisandväärtuse.
- Eesti kalastikku kahjustab jätkuvalt elupaikade, eriti kudealade kvaliteedi langus ja nende mahu vähenemine. Kalade elupaiku mõjutavad nii otseselt inimtegevusest tulenevad kui ka looduslikud tegurid. Seetõttu on mitmetes piirkondades vajalik taastada kalade kudealaid ja tagada juurdepääs neile, mis omakorda loob tingimused kalavarude suurenemiseks.
- Oluline on arendada kalurite ja vesiviljelejate organiseeritust ja ühistegevust läbi tootjaorganisatsioonide tegevuse, mis aitab tagada turustamiseks vajalikud stabiilsed kalakogused ning kalanduses hõivatud isikute majandusliku mõju suurenemise kalandussektoris. Samuti tuleb arendada ka ühistegevust sektori ja teadlaste vahel.
- Ekspordigeograafia laiendamiseks tuleb soodustada tegevusi, mis on seotud uute turgude leidmisega, seda eelkõige läbi turu-uuringute ja erinevatel messidel osalemise toetamisega. Oluline on ka kalatoodete tarbimise propageerimine siseturu tarbimise suurendamiseks, pöörates tähelepanu eelkõige tarbija teadlikkuse tõstmisele toodete tervislikkuse ning kvaliteedi osas.
 - III telje EKF eesmärk: Kalanduse jätkusuutlikkuse tagamine läbi ühistegevuse kalanduspoliitika rakendamisel.
 - III telje Eesti eesmärk: Konkurentsivõime tõstmine läbi ühistegevuse arendamise, soodustades eelkõige investeeringuid kalandusega seotud infrastruktuuri, tootjaorganisatsioonide asutamist ning turundustegevuse arendamist.

Indikatiivne loetelu kavandatavatest meetmetest:

- 3.1 Tootjaorganisatsioonide toetus;
- 3.3 Kalasadamate investeeringutoetus;
- 3.4 Uute turgude arendamine ja reklaamikampaaniad;
- 3.1/3.2./3.5/3.6 Ühishuvi meetmed.

Indikatiivne loetelu võimalikest rakendatavatest tegevustest:

- olemasolevate kalasadamate moderniseerimist;
- ühistegevust (sh toetused tootjaorganisatsioonide alustamiskulude ja tegevuskulude ja katmiseks);
- kalandustoodetele uute turgude leidmist seda eelkõige läbi turu- uuringute, reklaamikampaaniate läbiviimise ja messidel osalemise toetamisega;
- veeloomastiku ja -taimestiku kaitset ja arendamist (kudealade taastamine, erialaoskuste parandamine, merepõhjust püügivahendite eemaldamine,

- investeeringud jäätmekäitluse tarbeks, partnerluse edendamine teadlaste ja sektori vahel, piloot projektid jm);
- elukestva õppe toetamine.

III telje sihtgrupp

Ettevõtjad, avalik sektor, kalandusühendused ja tootjaorganisatsioonid.

5.1.4. IV telg – Kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng

Eesmärk on tagada mitmekesise sotsiaalmajandusliku struktuuri säilimine ja elukvaliteedi tõus kalandusega seotud piirkondades, samuti ka kalanduspiirkondade elukeskkonna kaitse ja rannakülade loodus- ning arhitektuuripärandi taastamine ja säilitamine. Selleks on vajalik soodustada kohaliku tasandi ühistegevust, kalanduspiirkondade arengu strateegiate väljatöötamist ja elluviimist, naiste ja noorkalurite suuremat kaasatust kohaliku elu arendamisel ning kalanduspiirkondade rahvusvahelist koostööd.

IV telje rakendamise vajalikkuse põhjendus

- Kuivõrd kalandusvaldkonnas sõltub sotsiaalmajanduslik heaolu otseselt kalavarudest ning hetkel olemasolevast kalavarust ei piisa, et tagada küllaldane teenistus kõigile rannakalanduses hõivatud inimestele, tuleb mitmekesistada sektoris hõivatute tegevusala.
- Kuivõrd tänaseks on kolmandikule kaluritest kalapüük põhi sissetulekuallikas, on oluline aidata kaasa töökohtade loomisele väljaspool kalandussektorit.
- Tööhõive suurendamise seisukohalt on oluliseks võimaluseks kalale suurema väärtuse andmine kohapeal. Kala esmase töötlemise, vinnutamise, soolamise või/ja suitsutamiselega oleks võimalik suurendada kalurite tööhõivet ja tulusid. Selline majandustegevuse restruktureerimine soodustab kalandustoodetele lisandväärtuse andmist ja sektori konkurentsivõime tugevdamist, sealjuures suurendamata püügikoormust.
- Peamise tulevikuperspektiivina, mis aitaks rannakalandusel jätkuda, nähti uuringute tulemusena mitmetes maakondades kalandusturismi arengut.
- Oluline on kalanduspiirkondade elukeskkonna kaitse tagamine, taastades ja säilitades rannakülade looduslikku ja arhitektuurilist pärandit.
 - VI telje EKF eesmärk: Parandada elukvaliteeti kalandusega seotud piirkondades.
 - VI telje Eesti eesmärk: Mitmekesise sotsiaalmajandusliku struktuuri säilitamine kalandusega seotud piirkondades.

Kavandatav meede:

4.1 Kalanduspiirkondade säästva arengu toetus.

Indikatiivne loetelu võimalikest rakendatavatest tegevustest:

kohaliku arengustrateegia koostamist ning arengustrateegia elluviimist, eelkõige läbi alljärgnevate tegevuste:

- Kalandustoodetele väärtuse lisamine (toetus väiksemahulise rannapüügi ja sisevete kalanduses kasutatavate väiketöötlemiseks mõeldud rajatiste püstitamiseks, laiendamiseks, seadmestamiseks ja uuendamiseks).
- Väikesemahulise kalandusega seotud infrastruktuuri ja väikestele kalandusega tegelevatele kogukondadele kasulike teenuste toetamine (toetus

- väiksemahulise rannapüügi ja sisevete kalanduses kasutatavate rajatiste eelkõige lautri- ja lossimiskohtade ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks).
- Kutseoskuste ja töösaamise võimaluste edendamine ja parandamine.
 - Kalanduspiirkondade turismi, elukeskkonna kaitse ja atraktiivsuse säilitamise ning suurendamisega seotud tegevuste toetamine (sh kalandusega tegelevate rannakülade taaselustamine ja arendamine ning loodus- ja arhitektuuripärandi kaitse ja edendamine).
 - Majandustegevuse ümberstruktureerimine ja ümbersuunamine, eriti ökoturismi arendamiseks.
 - Loodus- või tööstuskatastroofidest kahjustatud kalandussektori tootmispotentsiaali taastamine;
 - elukestva õppe toetamine.

IV telje sihtgrupp

Aktiivrühma liikmed, sh kohalikud omavalitsused, ettevõtjad ja ühendused.

5.1.5. V telg – Tehniline abi

Euroopa Kalandusfondi rakenduskava efektiivseks siseriiklikuks rakendamiseks ning administratsiooni ülesehitamiseks ja tugevdamiseks on vajalik kasutada tehnilise abi vahendeid.

- V telje Eesti Eesmärk: Euroopa Kalandusfondi rakenduskava efektiivseks siseriiklikuks rakendamiseks ning administratsiooni ülesehitamiseks ja tugevdamiseks on vajalik kasutada tehnilise abi vahendeid.

Kavandatav meede:

5.1 Tehniline abi

V telje sihtgrupp

Avalik sektor (Põllumajandusministeerium, PRIA)

5.2. Spetsiifiline informatsioon meetmete kohta

5.2.1. I telg

Meede 1.1 Kalalaevastiku kohandamine

Kalapüügi alalise lõpetamise puhul makstavate hüvitiste arvutamise meetodi kirjeldus.

Toetuse piirmäärad arvutatakse vastavalt allpool toodud tabelile, kusjuures tabelijärgset piirmäära vähendatakse tulenevalt laeva vanusest:

- 1) 16–29 aasta vanuse kalalaeva puhul vähendatakse piirmäära 1,5 protsendi võrra iga aasta kohta, mis ületab 15 aastat;
- 2) vähemalt 30 aasta vanuse kalalaeva puhul vähendatakse piirmäära 22,5 protsendi võrra.

Kalalaeva kategooria vastavalt kogumahutavusele (GT)	EEK
0<10	172 113/GT + 31 293
10<25	78 233/GT + 970 089
25<100	65 716/GT + 1 283 021

100<300	42 246/GT + 3 630 011
300<500	34 423/GT + 5 977 001
500 ja üle selle	18 776/GT + 13 800 301

Meede 1.3 Traallaevastiku investeringutoetus

Tingimused, mida kohaldatakse laevade rühma mootorivõimuse vähendamise lubamisel ning kõnealuste tingimuste järgimise kontrollimiseks kehtestatud mehhanism.

Mootorivõimsuse vähendamist on kavas jälgida ettevõtete lõikes. Toetuse taotlemisel peab taotleja tõestama, et talle kuulub vajalik kogus kW ja ta peab toetuse saamiseks vastava koguse kW Riiklikust Kalalaevade Registrist kõrvaldama. Registrist kõrvaldatud mootorivõimus kW-des peab kuuluma samasse segmenti kuhu kuulub kalalaev, mille mootori vahetamise tõttu on vaja mootorivõimsust vähendada. Nimetatud nõuete täitmist jälgitakse Riikliku Kalalaevade Registri kaudu.

Meede 1.5. Sotsiaalmajanduslik hüvitis kalalaevastiku korraldamise eest

Sotsiaalmajanduslike hüvitiste arvutamise meetodid:

- Sotsiaalne toetus kalalaevastiku restruktureerimise raames töö kaotanud laevakalurile on ühekordne rahaline hüvitis. Hüvitise maksmise määra arvutamisel võetakse aluseks eelmisel programmiperioodil makstud toetuse määr (10 000 eurot).
- Koolitustoetuse maksimaalse toetuse arvutamisel võetakse aluseks riigisiseste koolituste ja välisriigis toimuvate koolituste koolituspäeva keskmised hinnad.

5.2.2. II telg

Meede 2.1 Vesiviljeluse investeringutoetus

Mikro- ja väikeettevõtete prioriteetsuse tagamiseks antakse taotluste hindamisel mikro- ja väikeettevõtetele lisapunkte.

Meede 2.3 Kala ja vesiviljellussaaduste töötlemine ja turustamine

Mikro- ja väikeettevõtete prioriteetsuse tagamiseks antakse taotluste hindamisel mikro- ja väikeettevõtetele lisapunkte.

Meede 2.2 Sisevete kalanduse toetus

Meetmed, mida võetakse tagamaks, et määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 33 alusel abi saavad laevad jätkaksid tegutsemist üksnes sisevetel.

Siseveekogud, kuhu on koondunud kutseline kalapüük ei ole ühenduses avamerega. Läbipääsu merele takistab Narva elektrijaama pais. Samuti tagatakse toetuse sihipärane ja nõuetele vastav kasutamine läbi kohapealse kontrolli (järelkontrolli). Toetust saanud sisevetelaevade andmed edastatakse ka Keskkonnainspektsioonile, kes teostab järelvalvet püügitegevuse üle nii sisevetel kui ka merel.

Mehhanism, mis on võetud kasutusele tagamaks, et määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 33 alusel toetatavad investeringud ei ohustaks laevastiku suuruse ja kalavarude vahelist tasakaalu.

Peamine kutseline sisevete kalapüük, nii saakide koguse, väärtuse kui ka kalurite arvu poolest toimub Peipsi, Pihkva, Lämmi ja Võrtsjärvel. Nimetatud veekogudes on kutseline püük põhiliselt reguleeritud püügivahendite arvuga. Erandiks on mutnikupüük, mida reguleeritakse maksimaalse lubatud väljapüügiga. Sellest tulenevalt ei mõjuta püügi tulemuslikkust reeglina mitte laeva suurus ja võimsus vaid hoopis kasutada lubatud püügivahendite arv. Seega pole laeva parameetritel enamasti kuigi kandvat rolli. Asjaolu kas rannakalur viib oma kümme võrku sisse aerupaadiga, väikese mootorpaadiga või suure ja võimsa kaatriga ei määra tavaliselt kuigi palju saagi suurst. Näiteks Peipsi järvel on tähtsaim võrgupüügihooaeg talv, kui võrkude jää alla püügile viimiseks paate ei kasutatagi.

5.2.3. IV telg

Meede 4.1 Kalanduspiirkondade säästva arengu toetus

Geograafiline kohaldamisala. Kalanduspiirkondade valimise kriteeriumid ja kord.

- Põllumajandusministeerium määrab kindlaks piirkonnad, mis vastavad kalanduspiirkondade valimise kriteeriumitele ja kus moodustatakse kalanduse aktiivrühmad.

Kalanduspiirkonnad valitakse välja määruse nr 1198/2006 artikli 43 punktide 3 ja 4, artikli 45 punkti 3 ja alljärgnevate kriteeriumite alustel:

- Territoorium, kus üks aktiivrühm oma meetmeid rakendab, peab olema ühtne, koosnema omavahel külgnevatest kohalikest omavalitsustest ja ühtima omavalitsusüksuste piiridega.
- Kohaliku aktiivrühma tegevuspiirkond, kus teostatakse strateegia alusel rakendatavad projektid on kohaliku aktiivrühma liikmeks olevate valdade ja kuni 4500 elanikuga linnade territoorium.
- Kohaliku aktiivrühma tegevusest võivad osa võtta ka väljapoole tegevuspiirkonda jäävate (kuid geograafiliselt aktiivrühma tegevuspiirkonnaga ümbritsetud) suuremate kui 4500 elanikuga linnade kalandussektoris tegutsevad ettevõtjad ja ühendused.

Aktiivrühmade moodustamise kriteeriumid ja kord.

Aktiivrühmad moodustatakse määruse nr 1198/2006 artiklis 45 ning järgnevalt loetletud kriteeriumite ja korra alusel:

- Kalanduspiirkondade säästvat arengut toetavaid meetmeid rakendab Põllumajandusministeeriumi poolt kindlaks määratud territooriumil soovitatavalt kaheksa aktiivrühma.
- Kohaliku arengu strateegiaga hõlmatavate kalanduspiirkondade kavandatud protsent on 100%.
- Kohalik aktiivrühm moodustab mittetulundusühingu (MTÜ), mille ülesehitus ja tegevus juhindub mittetulundusühingute seadusest ja käesoleva meetme kriteeriumitest.
- Aktiivrühma kuuluvad selle territooriumil tegutsevad liikmed kolmest sektorist (omavalitsusüksused, ettevõtjad, ühendused).
- Üks kohalik omavalitsus võib kuuluda ainult ühte aktiivrühma ning iga kohaliku aktiivrühma liige võib kuuluda ainult ühte kalanduspiirkonna säästva arengu aktiivrühma.

- Avaliku sektori osakaal aktiivrühmas peab igal otsustustasandil jääma alla 35%. Iga osaleva omavalitsuse kohta peab olema vähemalt 1 erasektori või 1 mittetulundussektori esindaja.
- Aktiivrühm koostab tegevuskava ja arengustrateegia, valib välja arengustrateegiaga kooskõlas olevad projektid, sh koostööprojektid ja viib ellu jätkusuutlikku integreeritud kohaliku arengu strateegiat.
- Kohaliku aktiivrühma põhikirjas peab olema sätestatud, et liikmete nimekiri on avalik ja avatud uute liikmete vastuvõtuks.

Aktiivrühmade vastavaks tunnistamise ja tegevuskava hindamise kord ning ajakava.

- Aktiivrühmade vastavaks tunnistamiseks ja tegevuskava hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon. Hindamiskomisjon koosneb Põllumajandusministeeriumi, PRIA ja muude asjaomaste asutuste ning organisatsioonide esindajatest ja ekspertidest.
- Vastavaks tunnistatakse, aktiivrühma moodustamise korra kohaselt moodustatud ja nõuetele vastava tegevuskava koostanud aktiivrühmad.
- Tegevuskava puhul hinnatakse eelkõige partnerluse asjakohasust ja tõhusust nii seoses selle koosseisu kui ka ülesannete ja kohustuste jagamise läbipaistvuse ning selgusega, mis peab tagama partnerite suutlikkus täita neile antud ülesandeid.
- Hindamiskomisjon hindab 2008. aasta esimeses pooles aktiivrühmade vastavust ja tegevuskava vastavust ja kvaliteeti. Selleks ajaks peavad kõik aktiivrühmadesse kuuluda soovivad omavalitsused olema liitunud kohalikesse aktiivrühmadesse.

Aktiivrühmade halduskorraldus.

- Kohaliku aktiivrühma haldussuutlikus tagatakse mittetulundusühingu moodustamisega, mille ametlik ülesehitus tagab partnerluse rahuldava toimimise.
- Mittetulundusühingu asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu ja kinnitavad põhikirja. Mittetulundusühingu kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkoosolek. Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõikides mittetulundusühingu juhtimise küsimustes (s.h võtab vastu tegevuskava ja strateegia), mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse pädevusse.
- Juhatus esindab ja juhib mittetulundusühingut. Juhatus liikmete minimaalne arv nähakse ette põhikirjas. Juhatus kutsub kokku üldkoosoleku seaduses või põhikirjaga ettenähtud juhtudel ja korras, samuti siis, kui ühingu huvid seda nõuavad. Struktuuri osas on Mittetulundusühingute seaduse järgi nimetatud ka palgalisi töötajaid. Võimalike kulutuste hulk määrab palgalise tööjõu osa.
- Vastavaks tunnistatud aktiivrühm haldab vahendeid rühma administreerimiseks rühma oskuste arendamiseks arengustrateegia koostamisel ja integreeritud arengustrateegia koostamiseks e. jooksvaid kulutusi (tegevus 2).
- Strateegia elluviimisega seotud investeringuprojektide taotlejaks, elluvijaks ja vastutajaks on kohalik aktiivrühm. Strateegia alusel rakendatavate projektide väljavalimine on kohaliku aktiivrühma pädevuses.

- Kohaliku strateegia kohaste projektide elluviimisel ja toetuse taotlemisel esitab kohalik aktiivrühm meetme rakendusüksusele taotluse. Rakendusüksuse roll piirdub üksiktegevuste abikõlblikkuse kontrolliga.

Rühmade roll ja tegevused seoses juhtimis-, seire- ja kontrollsüsteemiga.

- Meetmega seotud aktiivrühma tegevused on jaotatud järgmiselt:
Tegevus 1 - Kohalike aktiivrühmade moodustamine ja tegevuskava koostamine;
Tegevus 2 – Aktiivrühma administreerimine ja integreeritud arengustrateegia koostamine;
Tegevus 3 - Kohaliku arengu strateegia rakendamine.
- Hindamiskomisjon koostab tegevuskava ja arengustrateegia hindamise käigus paremusjärjestuse, mis on aluseks eelarve jaotamisel piirkondade vahel.
- Kohaliku arengu strateegia väljatöötamiseks e. tegevuse 2 läbiviimiseks jaotatakse piirkondade vahel üldreeglina 10% kalanduspiirkondadele ettenähtud kogueelarvest, lähtudes piirkondlike erinevuste näitajatest (s.h tööhõivenäitaja kalandussektoris).
- Rühmade vahelise konkurentsi tagamiseks ja paremusjärjestuse koostamiseks hindab hindamiskomisjon eelkõige:
 - aktiivrühma piirkonna kalandussektoris tegutsevate ettevõtjate ja kalandussektori ühenduste kaasamise näitajat aktiivrühma töösse ning ühtset majanduslikku, kultuurilist ja sotsiaalset huvi;
 - tegevuskavas kirjeldatud aktiivrühma tegutsemise aluseid (s.h. üldjoontes administreerimise kirjeldus, MTÜ asutamisleping ja põhikiri) ja partnerluspõhimõtte tagamist selles;
 - planeeritava kohaliku arengu strateegia kahe prioriteedi kirjeldust;
 - aktiivrühma majandusliku elujõulisuse ja kavandatavate tegevuste jätkusuutlikkust s.h aktiivrühma liikmete kogemust kohaliku algatuse ja koostööprogrammide rakendamisel;
 - eelarve selgust ja läbipaistvust ning ajakava
- Kohaliku arengu strateegia elluviimiseks e. tegevuse 3 läbiviimiseks jaotatakse piirkondade vahel üldreeglina 90% kalanduspiirkondadele ettenähtud kogueelarvest, lähtudes kalanduspiirkonna erinevuste näitajatest.
- Rühmade vahelise konkurentsi tagamiseks ja paremusjärjestuse koostamiseks hindab hindamiskomisjon eelkõige:
 - strateegia sidusust ja ühildatavust teiste piirkonna kohta koostatud strateegiatega;
 - strateegia oodatavaid tulemusi, sealhulgas aktiivrühma majandusliku elujõulisuse ja strateegias toodud tegevuste jätkusuutlikkuse kirjeldust;
 - strateegia elluviimise kava, (mis peab olema tõestatud säästev ning sisaldama miinimumnõudeid strateegia raames toetust saavatele investeeringutaotluste esitajatele);
 - strateegia prioriteetide kirjeldust ja seost tegevuspiirkonna sotsiaal-majandusliku olukorra ning kalandusega seotud elanike gruppide vajadustega.

Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 44 lõike 5 alusel määratletud kulude ülempiiri ületavate jooksvate kulude põhjendus.

Aktiivrühmade jooksvad kulud ei ületa üldreeglina 10% kalanduspiirkondadele ettenähtud kogueelarvest. Erandjuhul võivad aktiivrühma jooksvad kulutused ulatuda kuni 15 % - ni, kuna Eesti kalanduspiirkondade aktiivrühmi ei ole võimalik luua olemasolevate kogenud organisatsioonide baasil.

6. RAKENDUSKAVA RAHASTAMINE

6.1. Kava rahastamisallika järgi aastate kaupa, (eurodes)

Aasta	EKF
2007	9 130 309
2008	9 971 872
2009	10 889 823
2010	11 891 071
2011	12 995 534
2012	14 201 298
2013	15 488 132
EKF kokku	84 568 039

6.2. Rakenduskava rahastamiskava telgede kaupa

Prioriteetsus	Avalik toetus kokku a = (b + c)	EKF-i osalus (b)	Riiklik osalus (c)	EKF kaasrahastamise määr (%) (d) = (b)/(a)*100
1. prioriteetne suund	20 352 708	15 264 531	5 088 177	75
2. prioriteetne suund	32 778 572	24 583 929	8 194 643	75
3. prioriteetne suund	28 279 552	21 209 664	7 069 888	75
4. prioriteetne suund	25 708 684	19 281 513	6 427 171	75
5. prioriteetne suund	5 637 869	4 228 402	1 409 467	75
Kokku	112 757 385	84 568 039	28 189 346	75

7. RAKENDUSSÜSTEEM

7.1. Rakenduskava elluviimine ja kohustuse lahususe tagamine

Käesolevas peatükis on kirjeldatud rakenduskava elluviimise aspekte vastavalt EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artiklites 57-61 toodud juhtimis- ja kontrollisüsteemide nõuetele. Rakenduskava raames rahastatavate tegevuste elluviimise lähtutakse Euroopa Nõukogu ning Euroopa Komisjoni õigusaktides sätestatud põhimõtetest ning siseriiklikust õiguslikust raamistikust.

Kuivõrd rakenduskava korraldus-, sertifitseerimis- kui ka auditeerimisasutuseks on Põllumajandusministeerium, on oluline kohustuste lahususe tagamine ministeeriumi sees erinevate üksuste vahel. Nimetatud kolme asutuse ülesandeid täitvad üksused määratletakse ametlikult ning ülesanded kantakse nii üksuste põhimäärustesse kui ka ülesandeid täitvate ametiisikute ametijuhenditesse.

EKF eesmärgipärase ja eduka rakendamise eelduseks on efektiivne koordineerimine vahendite administreerimisega seotud ametkondade vahel nii toetuste programmeerimisel, eelarvestamisel kui ka vahendite kasutamisel. Siinjuures arvestatakse ühtlasi sellega, et rakenduskava raames toetatavaid valdkondi finantseeritakse tihti ka riiklikest vahenditest ning teistest Euroopa Liidu toetustest, seega tagatakse ka erinevate vahendite omavaheline täiendavus ning kattuvuste vältimine.

7.1.1 Korraldusasutus ja rakendusüksus

Rakenduskava korraldusasutuseks on Põllumajandusministeerium. Korraldusasutuse funktsioonid fikseeritakse õigusaktides sh põllumajandusministri käskkirjas.

Korraldusasutus vastutab EL nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 artiklis 59 sätestatud kohustuste täitmise eest.

Planeeritud ülesannete täitmise korraldus näeb ette korraldusasutuse funktsioonide osalise delegeerimise rakendusüksusele, milleks on Põllumajanduse Informatsiooni ja Registrateerimise Amet.

Korraldusasutuse kavandatavad ülesanded on:

- 1) rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemide EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artiklis 57 ja teistes õigusaktides sätestatud nõuetele vastavuse tagamine ning puuduste esinemisel vajalike abinõude kasutusele võtmine;
- 2) rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse koostamise koordineerimine ja selle Euroopa Komisjonile esitamine vastavalt EL Nõukogu määruse.... artiklis 71 sätestatule;
- 3) EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artikli 67 lõikes 1 nimetatud aasta ja lõpparuannete koostamine ja esitamine;
- 4) toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise ning avalikustamise koordineerimine;
- 5) sertifitseerimiseks vajalike andmete olemasolu ning kättesaadavuse tagamine;
- 6) EKF rakendamiseks vajaliku õigusliku raamistiku ettevalmistamise koordineerimine;
- 7) EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artiklites 48-50 nimetatud rakenduskavaga seotud hindamiste korraldamine;
- 8) telgede, meetmete ja tegevuste raames rahaliste vahendite planeerimine;

- 9) toetuse andmise põhimõtete väljatöötamine ja vastavate õigusaktide kehtestamine ning seeläbi rakenduskavas määratletud eesmärkide saavutamise tagamine;
- 10) toetuse andmise ning kasutamise aruandluse jaoks vajalike andmete esitamine;
- 11) toetuse andmise ja kasutamise seire teostamine EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artikli 59 (i) mõistes koostöös rakendusüksusega;
- 12) seirekomisjoni töös ning seirearuannete koostamises osalemine vastavalt õigusaktides sätestatud korrale;
- 13) toetuse andmise ja kasutamise hindamiste korraldamine EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artikli 47 mõistes;
- 14) elektroonilise andmevahetuse võimaluste tagamine Eesti ja Euroopa Komisjoni vahel.

Rakendusüksuse kavandatavad ülesanded on:

- 1) toetuse saamise võimalustest teavitamine pädevuse piires;
- 2) toetuse taotluste menetlemine;
- 3) rahastatavate tegevuste vastavuse kontrollimine rakenduskavas sätestatule ning Euroopa Ühenduse ning siseriiklikele eeskirjadele;
- 4) kaasrahastatud toodete tarnimise ja teenuste osutamise ning toetuse saajate poolt deklareeritud kulude nõuetele vastavuse kontrollimine; ühenduse ja siseriiklike eeskirjade järgimise kontrollimine tegevuste elluviimisel;
- 5) väljamaksete tegemine toetuse saajatele või hankijatele võimalikult kiiresti ja täiel määral;
- 6) EKF-i arvelt tehtavate kulude osas eraldiseisva raamatupidamisarvestuse süsteemi olemasolu tagamine rakendusüksuse tasandil ning toetuse saajate puhul;
- 7) toetuse väljamaksmise aluseks olevate dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimine, sealhulgas kulude abikõlblikkuse kontrollimine;
- 8) andmete esitamine toetuse andmise ja kasutamise aruandluse jaoks;
- 9) toetuse andmise ja kasutamise kohta ülevaadete avalikustamine.
- 10) EKF registri pidamine ja arenduse koordineerimine.

Korraldusasutus annab vajadusel välja juhendmaterjale eesmärgiga tagada ülalmainitud ülesannete korrektne täitmine. Korraldusasutuse ja rakendusüksuse ülesandeid täpsustatakse siseriiklikes õigusaktides.

7.1.2. Sertifitseerimisasutus

Rakenduskava sertifitseerimisasutuseks on Põllumajandusministeerium. Sertifitseerimisasutuse funktsioonid fikseeritakse õigusaktides kui põllumajandusministri käskkirjas.

Sertifitseerimisasutus vastutab EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artiklis 60 sätestatud kohustuste täitmise eest.

Planeeritud ülesannete täitmise korraldus näeb ette sertifitseerimisasutuse funktsioonide osalise delegeerimise rakendusüksusele, milleks on Põllumajanduse Informatsiooni ja Registrate Amet.

Sertifitseerimisasutuse kavandatavad kohustused on järgmised:

- 1) tõendatud kuluaruannete ning maksetaotluste koostamine ja Euroopa Komisjonile esitamine;

- 2) tõendamine, et kuluaruanded on õiged ning koostatud kontrollitavatest alusdokumentidest ja usaldusväärsetest raamatupidamissüsteemidest lähtudes;
- 3) tõendamine, et deklareeritud kulud on kooskõlas ühenduse ja siseriiklike eeskirjadega ning on tehtud vastavuses asjaomase rakenduskava suhtes kohaldatavate nõuetega;
- 4) Euroopa Komisjonile deklareeritavate kuludega seonduvate protseduuride ja kontrollide arvesse võtmine;
- 5) auditeeriva asutuse poolt või tema vastutusel teostatud auditite tulemuste arvesse võtmine;
- 6) raamatupidamisarvestuse säilitamise tagamine elektroonilisel kujul Euroopa Komisjonile deklareeritud kulude osas;
- 7) arvestuse pidamise tagamine tagasinõudmisele kuuluvate ning tagasinõutud summade kohta;
- 8) tagasinõutud summade maksmine Euroopa Liidu eelarvesse, arvates need võimaluse korral järgmisest kuluaruandest maha;
- 9) rahavoogude prognoosi koostamine ja Euroopa Komisjonile esitamine;
- 10) vajadusel kohapealsete kontrollide läbiviimine;
- 11) horisontaalsete õigusaktide ja juhendmaterjalide väljatöötamine finantsjuhtimise valdkonnas.

7.1.3. Auditeeriv asutus

Rakenduskava auditeeriva asutuse rolli kannab Põllumajandusministeeriumis siseauditi osakond. Auditeeriv asutus on iseseisev ja sõltumatu auditi üksus, mis ei osale üheski juhtimisprotsessis ega –ülesandes ning mis vastavalt oma aasta tööplaanile auditeerib erinevaid juhtimis- ja kontrollitasandeid EKF juhtimis- ja finantskaskaadis. Auditeeriva asutuse audiitorid ei teosta ühtegi auditist erineva iseloomuga tegevust. Selleks, et mitte ohustada audiitorite sõltumatust ja objektiivsust, ei osale nad raamatupidamise või kontrolliprotseduurides, ei tee kandeid ega ole seotud ühegi muu tegevusega, mida nad analüüsivad või hindavad (auditeerivad).

Auditeeriva asutuse planeerimise-, auditeerimise- ja aruandlusprotsessid on korraldatud korraldusasutusest ja sertifitseerimisasutusest sõltumatutena.

Auditeeriva asutuse kavandatavad kohustused on järgmised:

- 1) tagada juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite läbiviimine;
- 2) tagada kuludokumentide auditite läbiviimine asjakohase valimi alusel;
- 3) esitada Euroopa Komisjonile EKF-i toetuse auditeerimise strateegia, auditi valimi moodustamise meetodika kirjeldus ning EKF-i toetuse auditeerimise aasta tööplaan;
- 4) esitada Euroopa Komisjonile igaaastane kontrolliaruanne (*annual control report art 61 p 1 (i)*);
- 5) esitada Euroopa Komisjonile hinnang, kas juhtimis- ja kontrollisüsteemid annavad piisava kindlustunde selle kohta, et Euroopa Komisjonile deklareeritavad kulud on õiged ning nende aluseks olevad tehingud seaduslikud ning korrektsed;
- 6) esitada Euroopa Komisjonile hinnang selle kohta, kas rakenduskava juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldus on vastavuses EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 artiklitega 57-61.
- 7) esitada Euroopa Komisjonile (osaline) toetuse kasutamise lõpetamise deklaratsioon.

Seega tagab auditeeriv asutus nii projektide kui ka juhtimis- ja kontrollisüsteemide regulaarse, asjakohase ja süstemaatilise auditeerimise, analüüsimise ning hindamise (*assessment*). Edastades auditeeritavatele ning korraldusasutusele informatsiooni ja andmeid auditi käigus tehtud tähelepanekute kohta panustab auditeeriv asutus nii juhtimis- ja kontrollisüsteemide parendamisse kui ka võimalike rikkumiste avastamisse ja korrigeerimisse. Auditeeriv asutus annab regulaarselt aru Euroopa Komisjonile tagades seeläbi Euroopa Komisjoni informeerituse auditeerimise siseriiklikust korraldusest ja tulemustest.

7.2. Finantsjuhtimine

Igal aastal hiljemalt 30. aprilliks esitab sertifitseerimisasutus Euroopa Komisjonile käesoleva eelarveaasta ja järgneva eelarveaasta võimalike maksetaotluste esialgse prognoosi (1198/2006 art 75 p3). Nimetatud prognoosi koostab sertifitseerimisasutus rakendusüksuse poolt koostatud ja korraldusasutuse poolt kinnitatud prognoosi alusel koostöös korraldusasutusega. Sertifitseerimisasutus edastab prognoosi Euroopa Komisjonile ja koopiad sellest korraldusasutusele ja rakendusüksusele.

Euroopa Komisjoni EKFi abi väljamaksed tehakse vastavalt eelarvelistele kulukohustustele eel-, vahe- ja lõppmaksena. Need maksed tehakse riigikassas avatud sertifitseerimisasutuse toetuste kontole.

Ülekannete tegemine toetuse saajale sõltub rakenduskava meetmetest. Rakendusüksus kontrollib toetuse saaja poolt esitatud väljamakse taotlusi ning valmistab ette maksekorraldused vahendite ülekandmiseks. Sertifitseerimisasutus kontrollib saadud maksekorraldusi ning seejärel annab riigikassale korralduse toetuse saajale väljamakse teostamiseks.

Korraldusasutus edastab rakendusüksuselt saadud andmete põhjal Euroopa Komisjonile informatsiooni rikkumiste kohta ning tuvastatud rikkumiste alusel tagastatud ja tagastatavate vahendite kohta.

Sertifitseerimisasutuse funktsioone delegeeritakse rakendusüksusele arvestades üldiseid funktsioonide lahususe põhimõtteid. Reeglina delegeerib sertifitseerimisasutus õigusaktides sätestatu kohaselt (osaliselt või täielikult) rakendusüksusele järgmiste ülesannete täitmise:

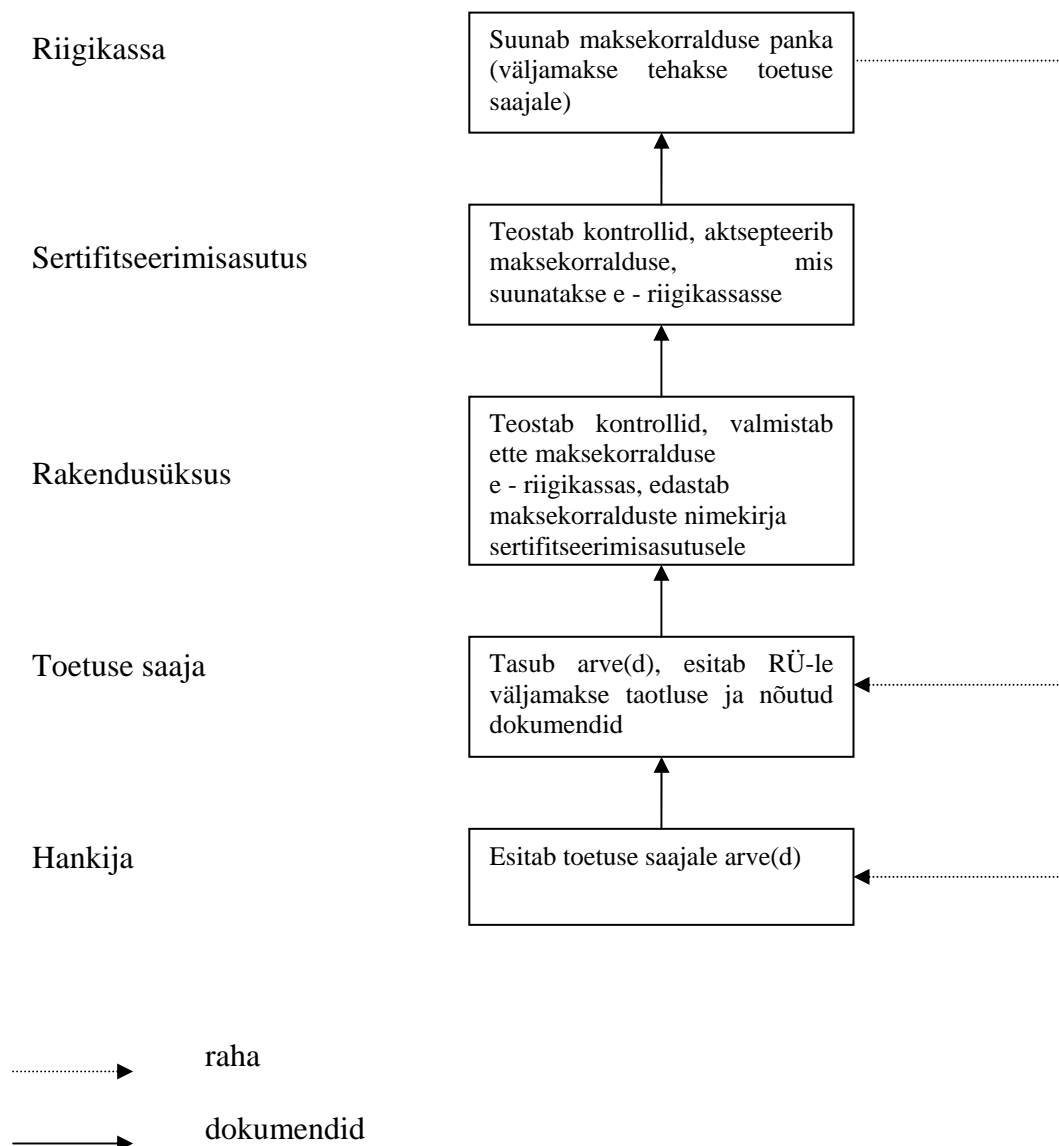
- kuluaruannete ja maksetaotluste koostamine;
- arvestuse pidamine tagasinõudmisele kuuluvate ja tagasinõutud summade üle;
- sisendi andmine rahavoogude prognoosi koostamiseks;
- väljamakseteks maksekorralduste ettevalmistamine e-riigikassas vahendite ülekandmiseks toetuse saajale/liisinguandjale. Sertifitseerimisasutus kontrollib maksekorraldusi enne nende aktsepteerimist e-riigikassas;
- raamatupidamisarvestuse pidamine Euroopa Komisjonilt saadud abi osas (EKFi abi osas). EKFi raamatupidamist korraldab rakendusüksuse raamatupidamisosakond..

7.2.1. Finantsjuhtimise protsessi kirjeldus

EKF-i finantsjuhtimine on seotud kahte tüüpi rahavoogude haldamisega:

- 1) maksekorralduste menetlemine ning väljamaksete teostamine toetuse saajatele või hankijatele;
- 2) kuluaruannete alusel EKlt vahendite taotlemine.

Maksekorralduse väljamakse tegemiseks toetuse saajale valmistab ette rakendusüksus toetuse saaja poolt esitatud väljamakse taotluse ja nõutud kuludokumentide või tasumist tõendavate dokumentide alusel kooskõlas vastavate väljamaksmist reguleerivate õigusaktidega. Sertifitseerimisasutus teostab omapoolsed kontrollid ning aktsepteerib maksekorralduse. Rakenduskava väljamaksete skeemi kirjeldab joonis 1.

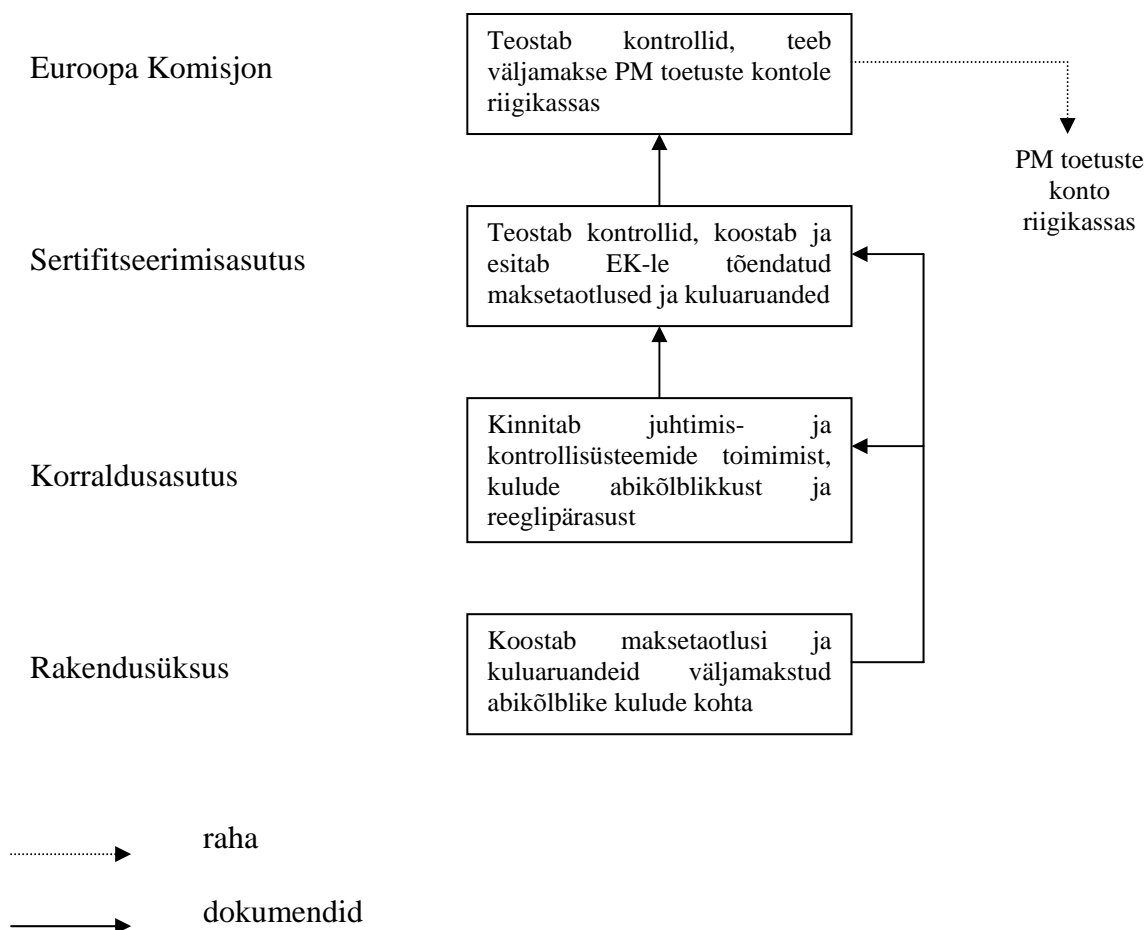
Joonis 1. Rakenduskava väljamaksete skeemi kirjeldus.

Rakenduskava väljamaksete skeemis võib esineda erisusi tulenevalt tegevuste iseloomust.

Vahendite taotlemine EK-lt toimub kolm korda aastas. Rakendusüksus koostab kuluaruanded ja maksetaotlused ning edastab need sertifitseerivale asutusele. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimivust, deklareeritud kulude abikõlblikkust ning reeglipärasust kinnitab korraldusasutus. Sertifitseerimisasutus teostab omapoolsed

kontrollid, sealhulgas viib vajadusel läbi kohapealseid kontrolle veendumaks deklareeritud andmete korrektsuses.

Saanud veendumuse, et juhtimis-ja kontrollisüsteemid tagavad piisava kindluse kulude abikõlblikkuse ja reeglipärasuse osas ning et kuluaruannetes märgitud kulud on korrektsed, edastab sertifitseerimisasutus tõendatud maksetaotluse ning kuluaruande Euroopa Komisjonile. EK teeb väljamakse PM toetuste kontole riigikassas. Skeemi kuluaruannete ja maksetaotluste koostamise kohta EKile kirjeldab joonis 2.

Joonis 2. kuluaruannete ning maksetaotluste koostamise üldskeem.

Kuluaruannete ning maksetaotluste koostamise ja menetlemise protsessis võib esineda erisusi

7.3. Seire ja hindamise korraldus

Rakenduskava seirearuanded kiidab heaks seirekomisjon, mille järel need esitatakse Euroopa Komisjonile. Tagamaks hindamiste läbiviimise koordineerimise, koostab korraldusasutus koostöös rakendusüksusega igal aastal hindamisplaani.

7.3.1. Seirekomisjon

Rakenduskava elluviimise seire teostamiseks moodustatakse hiljemalt kolm kuud pärast rakenduskava ametlikku kinnitamist seirekomisjon. Seirekomisjon moodustatakse lähtuvalt partnerluse printsiibist ning ametkondade ja fondide vahelise koordineerimise tagamise eesmärgist kaasates Euroopa Liidu finantsinstrumentide rakendamisega seotud asutusi ning sotsiaalpartnerite esindajaid. Euroopa Komisjoni esindajad osalevad seirekomisjoni töös vaatlusena. Seirekomisjoni koosolekud toimuvad reeglina kaks korda aastas, kuid mitte vähem kui korra aastas.

Seirekomisjon:

- annab regulaarselt oma hinnangu rakenduskava elluviimisele sh tulemuste saavutamisele võrreldes neid rakenduskava koosseisus kinnitatud eesmärkidega;
- teeb vajadusel ettepaneku rakenduskava või selle elluviimise korralduse muutmiseks;
- kinnitab projektide üldised valikukriteeriumid;
- kinnitab rakenduskava aastaaruanded ning lõpparuande.

Seirekomisjon võib oma töö tõhustamiseks moodustada täiendavalt valdkondlikke või *ad hoc* töögrupe, mis raporteerivad seirekomisjonile.

7.4. Andmete kogumine ja elektrooniline andmehaldus

Andmete kogumine ning säilitamine toimub nii paber kandjal kui elektroonilist taasesitamist ning töötlemist võimaldavas formaadis.

Andmete kogumisel ning elektroonilise andmehalduse tagamisel kasutatakse toetuse registrit:

- projektijuhtimiseks vajaliku informatsiooni talletamiseks;
- finantsjuhtimiseks ning seirearuandluseks vajalike andmete koondamiseks ja raportite genereerimiseks;
- väljamaksetaotluste elektrooniliseks menetlemiseks.

Elektroonilise andmevahetuse Euroopa Komisjoniga tagab korraldusasutus vastavalt Euroopa Komisjoni rakendusmääruses sätestatud eeskirjadele. Elektrooniline andmevahetus toimub kas elektroonilise andmevahetuslingi abil või internetiliidese kaudu.

7.5. Rakenduskavade omavaheline täiendavus ja kattuvuste vältimine

Ühenduse toetusvahendite efektiivsemaks kasutamiseks tuleb tagada nende omavaheline täiendavus ning kattuvuste vältimine. EKF-i raames rakendatavate meetmete puhul tuleb eelkõige jälgida seoseid ja vastastikust täiendavust "Eesti maaelu arengukava 2007–2013" meetmetega ja Eesti poolt Euroopa Liidu eelarveperioodi 2007–2013 jooksul eraldatavate struktuurivahenditega, mida rakendatakse "Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007–2013" valdkondlike rakenduskavade (ehk arengukavade) kaudu. 31. märtsi 2006. aasta Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 216 kiideti heaks 2007–2013 Euroopa Liidu (EL) struktuurivahendite kasutamiseks valdkondlike rakenduskavade koostamine ning määrati nende väljatöötamist Rahandusministeeriumi koordineerimisel juhtima järgmised ministeeriumid:

- Inimressursi arendamise rakenduskava – Haridus- ja Teadusministeerium;
- Elukeskkonna arendamise rakenduskava – Keskkonnaministeerium;

- Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Vabariigi Valitsuse 19. oktoobri 2006. aasta otsusega otsustati aga muuta nimetatud rakenduskavade arvu ja jaotust. Varasema hariduse, teadus- ja arendustegevuse ning tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamise rakenduskava prioriteetsed tegevussuunad jagatakse teiste infrastruktuuri arendamisele suunatud rakenduskavade vahel. Selle sammuga ei muutu aga nende suundade sisu, kavandatav rahaline maht ja rakendamise korraldus.

Rakenduskavade väljatöötamiseks on vastutavad ministeeriumid moodustanud töörühmad, kuhu kuuluvad kõigi seotud ministeeriumide ja partnerite esindajad. Kuna mitmed tegevused erinevate valdkondade rakenduskavades täiendavad üksteist, on oluline efektiivne koordineerimine neid rakendavate ministeeriumide vahel, et tagada erinevate vahendite omavaheline täiendavus ning kattuvuste vältimine. Rakenduskava koostamisel ja elluviimisel toimub koordineerimine eelkõige läbi järgmiste mehhanismide:

- ministeeriumid kaasavad meetmete väljatöötamise protsessi teised antud valdkonnas olulist huvi omavad ametiasutused ning vajadusel sotsiaalpartnerid;
- rakenduskava seirekomisjoni töös osalevad kõik seotud ministeeriumid ja olulised sotsiaal-majanduslikud partnerid;
- elektrooniline õigusaktide kooskõlastamise süsteem tagab selle, et ministeeriumidel on ligipääs teiste ametkondade õigusaktide eelnõudele ning võimalus neid kommenteerida;
- rahaliste vahendite kavandamine perioodil 2007-2013 toimub kõikide ELi toetuste puhul ühtse riigieelarve strateegia protsessi raames;
- rahaliste vahendite iga-aastane eelarvestamine toimub ühtse riigieelarve koostamise protsessi raames;
- Vabariigi Valitsusele esitatakse regulaarselt ühtseid ülevaateid ELi toetuste rakendamise kohta;

Järgnevalt mõningad näited EKF-i meetmete seotusest ja täiendavusest teiste rakenduskavade raames rakendatavate meetmetega:

I telje meetmetest on eeskätt “Sotsiaalmajanduslikud meetmed” seotud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt ettevalmistatava Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteedi “Elukestev õpe” ja Keskkonnaministeeriumi poolt ettevalmistatava Elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteedi “Hariduse infrastruktuuri arendamine” raames rakendatavate tegevustega.

II telje raames on EKF-i meetmetel kõige suurem täiendavus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt koordineeritava Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteedi “Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” raames rakendatavate tegevustega, mis aitavad kaasa ka kalandusvaldkonna ettevõtjate konkurentsivõime kasvule.

III telje raames on EKF-i kalasadamate investeringutoetusel täiendavus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt koordineeritava Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetide “Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud” ja “Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine” raames rakendatavate tegevustega, mille üldisteks eesmärkideks on transpordi infrastruktuuride parandamine, sh sadamate valmisoleku tõstmine mitmekesisema kaubavoo käitlemiseks.

IV telje meetmel “Kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng” on kõige suurem täiendavus “Eesti maaelu arengukava 2007–2013” 4. telje LEADER-meetmega.

Rannakalurite tüüpiline elukoht on rannikupiirkondade maa-asulad, kus tegeletakse aktiivselt ka põllumajandusliku tootmisega või lisategevusena muu maaettevõtlusega. Demarkatsioonipõhimõttena on kavas reeglina välistada mitmekesistamise toetamine kalandusest põllumajandusse ja vastupidi, seda eriti normaalse turuväljundita või piiratud ressursiga (püügi ja tootmiskvoodid) tootegruppides. Administratiivsel tasandil välistatakse projektide topeltfinantseerimine. Nii “Kalanduspiirkondade jätkusuutliku arengu” meetme kui ka LEADER-meetme keskmes on kohalikul algatusel põhinev, sihtrühma poolt väljatöötatav ja rakendatav kohaliku arengu strateegia. Kohalike tegevusgruppide ja kalanduspiirkondade aktiivrühmade tegevuse kattuvuse vältimiseks on nõudeks erinevate strateegiate koostamine EFFi ja EAFRD vahendite haldamiseks.

7.6. Vastavuse tagamine riigiabi ja riigihangete reeglitega

Eestis koordineerib põllumajandus-ja kalandussektorile antavat riigiabi valdkonda Põllumajandusministeerium. Riigihangetealaste õigusaktide väljatöötamise vastutab eest Rahandusministeerium. Rakenduskava raames võib anda riigiabi vastavalt EÜ kalanduse riigiabi reeglitele. Kõik EKF rahastatavad tegevused analüüsitakse korraldusasutuse poolt, tuvastamaks, kas meetmete raames antav abi võib sisaldada riigiabi (EÜ asutamislepingu artikkel 87(1) mõistes) andmist.

Riigihangete teostamine toimub vastavalt riigihangete seaduses ja riigihangete seaduse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatudle ning seega kooskõlas Euroopa Liidu riigihangete direktiividega. Järelevalvet riigihangete seaduse täitmise üle teostab Riigihangete Amet.

Juhul, kui toetuse saajal lasub riigihangete teostamise kohustus, jälgitakse antud kohustuse täitmist eelkõige järelevalve toimingute käigus. Rakendusüksusel on juurdepääs riigihangete registrisse, mille abil on võimalik jälgida hangete väljakuulutamist ning hangete teostamise seisu. Informatsioon projekti raames läbiviidavate hangete kohta salvestatakse ka EKF-i toetuse registrisse ning päringuid riigihangete registrist on võimalik teha otse EKF-i toetuse registri kaudu. Lisaks sellele kuulub hankereeglite järgimise kontroll ühe elemendina nii juhtimisliini kontrollide kui ka kuludokumentide auditi koosseisu.

7.7. Horisontaalsete teemadega arvestamine

Euroopa Kalandusfondi rakendamisel järgitakse järgmisi horisontaalseid teemasid: tööhõive, keskkonnahoid, regionaalne areng, võrdsed võimalused.

Spetsiifilised horisontaalsed mõjud avalduvad meetmete ja projektide tasandil ning neid jälgitakse seire käigus. Meetmete rakendamisel arvestatakse selle mõju horisontaalsetele teemadele, keskendudes selle meetme oodatavale asjakohasele ja olulisele mõjule. Kuna erinevate meetmete raames toetatavate tegevuste iseloom on erinev, siis ei ole otstarbekas käsitleda kõigis meetmetes kõiki horisontaalseid teemasid, vaid keskendutakse ainult relevantset mõju omavatele teemadele. Horisontaalsete teemadega arvestamine toimub rakenduskava elluviimisel meetmete tasandil ja väljendub järgnevas:

- meetme tingimustes spetsiifiliste eesmärkide ja tegevuste planeerimises;
- asjakohaste vastavus- ja hindamiskriteeriumide kehtestamises.

Kooskõla horisontaalsete teemadega hinnatakse vajadusel projektide valikul ja projektide rakendamise käigus. Meetmete rakendamisel viiakse läbi hindamisi,

mille käigus muuhulgas hinnatakse horisontaalsete teemade rakendamise tulemuslikkust.

7.8. Info ja avalikustamine

Teavitustegevuste kavandamisel lähtutakse lisaks EL Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 ja EK rakendusmääruse nõuetest ka perioodi 2004-06 teavitustegevuse väljakujunenud praktikast. Rakenduskava lisana (lisa 1) esitatakse Euroopa Komisjonile teavitus- ja avalikustamistöo tegevuskava, mis sisaldab informatsiooni teavitamise eesmärkide ning peamiste sihtrühmade kohta, annab ülevaate teavitamise strateegiast ning võimalikest teavitusmeetmetest, kirjeldab funktsioonide jaotust asutuste vahel teavitustegevuste elluviimisel ning teavitustegevuse hindamise aluseid. Teavitusplaani elluviimisest antakse regulaarselt aru rakenduskava seirekomisjonile.

Avalikustamine toimub jälgides läbipaistvuse ning partnerluse printsiipe. Avalikkusele ning potentsiaalsetele taotlejatele tehakse kättesaadavaks informatsioon rahastamisvõimaluste ning taotlemisprotseduuride kohta, samuti toetuse taotlemise ja kasutamise seotud reeglite kohta. Avalikkust informeeritakse regulaarselt Kalandusfondi vahendite rakendamise progressist ning huvitatud isikutel on jätkuvalt võimalus esitada spetsiifilisemaid infopäringuid EKF-i rakendavatele ametkondadele.

LISA 1

TEAVITUS- JA AVALIKUSTAMISTÖÖ TEGEVUSKAVA

1. Veebilehekülg

EKFi veebilehe aadress on www.agri.ee/ekf.

Veebilehel on üleval värsked uudised, pressiteated, vajalikud õigusaktid ja kontaktandmed, taotluste vastuvõtu kuupäevad, info seminaride ja teabepäevade kohta, asjakohane statistika, ülevaade programmi edenemise kohta jne.

Veebileht on eelkõige suunatud potentsiaalsetele taotlejatele, küll aga peab lehekülg pakkuma avalikkusele ülevaatlikku pilti EKFi toetustest ja nende eesmärkidest. Veebilehel on kogu info toetuse taotlemise võimalustest ja taotlemise üldisest korrast. Lisaks on seal ülevaade toetuse taotluste menetlemise ning meetmete väljatöötamise korrast.

Veebilehel on eraldi sektsioon, kust on kättesaadav informatsioon toetuse saajate kohta. Avaldatava info hulka kuuluvad taotleja nimi, maakondlik kuuluvus, abikõlblikud kulud/investeeringud ja toetussumma. Veebilehel on võimalik avaldada ka näiteid edukatest projektidest.

Veebileht on ka oluline tagasisidekanal. Kasutajale tehakse lihtsaks küsimuste esitamine ja probleemide tõstatamine, millele korraldusasutuse või rakendusüksuse ametnikud vastavad.

Veebilehe kaudu on võimalik liituda uudiskirja listiga, mille vahendusel jõuavad värsked uudised ja teated kõigi registreerunud huvilisteni. Veebilehte uuendatakse pidevalt, et oleks tagatud esitatud info aktuaalsus.

Lehekülje hoolduse ja info ülespanemise eest vastutab Põllumajandusministeerium. Rakendusüksus vastutab oma veebilehel oleva informatsiooni aktuaalsuse, täpsuse ja asjakohasuse eest.

2. Teavitustöö läbi meediakanalite

Korraldusasutus ja rakendusüksus seisavad hea selle eest, et rakenduskava toetustega seonduv saaks piisava tähelepanu ka meediakanalites (trüki- ja elektrooniline meedia). Oluline rõhk on koostööl maakonnalehtedega ning erialaväljaannetega. Korraldusasutus koostab vajaduse korral ka eraldi infolehti, mida levitatakse nii trüki- kui elektroonilise meedia vahendusel.

Nii korraldusasutus kui rakendusüksus vastutavad meediakanalilt tulnud infopäringute õigeaegse, täpse ja adekvaatse vastamise eest.

3. Trükised ja infomaterjalid

Nii korraldusasutus kui rakendusüksus annavad välja trükiseid, info- ja juhendmaterjale, mis abistavad potentsiaalseid taotlejaid toetuse taotlemisel ja taotlusdokumentide koostamisel.

Programmi lõpupoole antakse välja ka infomaterjale, milles tutvustatakse teostatud projekte. Trükised, info- ja juhendmaterjalid sisaldavad infot meetmete,

taotlejatele esitatavate nõuete, kriteeriumide, hanke- ja taotluskorra, hindamiskriteeriumide, taotlusvormide jne kohta. Trükised tehakse kättesaadavaks ka elektrooniliselt.

4. Seminarid ja teabeüritused

Nii korraldusasutus kui rakendusüksus korraldavad sihtrühmade teavitamiseks seminare ja teabeüritusi. Potentsiaalsetele taotlejatele ning konsulentidele ja nõustajatele suunatud infoürituste ja koolituste puhul on rõhk suunatud eelkõige meetme- ja taotlemisspetsiifilise info edastamisele.

5. Koostöökojad

Toetusmeetmete tingimuste väljatöötamise käigus peetakse avalikke konsultatsioone sotsiaalpartneritega ning selle käigus esitatud ettepanekud avaldatakse ka EKFi veebilehel.

6. Aastaruanded

Iga aasta II kvartalis annab Põllumajandusministeerium välja eelneva eelarveaasta seirearuande, mis sisaldab finantsnäitajaid ja tulemusi. Rakenduskava edenemine ja sellega seotud teavitustöö tegevused kajastuvad ka ministeeriumi aastaruandes.

7. Euroopa Kalandusfondi toetuste logo

Programmi ettevalmistamise käigus töötati välja EKF toetuste logo ning valmis selle kasutamise juhend (stiiliraamat). Stiiliraamatu koostamisel lähtuti komisjoni määrusest (EÜ) nr/..... Info logo ja selle kasutamise kohta on kättesaadav EKFi veebilehel.

Toetuse saajatele kohustuslikud avalikustamis- ja teavitamisnõuded sätestatakse põllumajandusministri vastavasisulise määrusega, mis on koostatud komisjoni määruhes (EÜ) nr/..... sisalduvaid nõudeid silmas pidades.

8. Rakendamine

Põllumajandusministeeriumis jagavad teavitustööga seotud ülesandeid avalike suhete osakond ja kalamajandusosakond.

Avalike suhete osakonna vastutada on igapäevane kommunikatsioonitegevus ning meediasuhtlus. Avalike suhete osakonna ülesanne on anda teavitustegevuse ülevaateid seirekomisjonides ning hoolitseda EKFi veebilehe täiendamise ja uuendamise eest.

Kalamajandusosakonna vastutada on koostöö sotsiaalpartneritega toetusmeetmete väljatöötamisel ning teavitustegevus seminaride ja teabeürituste korraldamise näol.

Lisaks vastutab teavitustöö eest ka rakendusüksus oma tööülesannete piires.

9. Aruandlus ja hindamine

Teavitustöö aruandluse koostamise ja hindamise korraldamise eest vastutab Põllumajandusministeeriumi avalike suhete osakond. Kord aastas koostatakse

seirekomisjonile esitamiseks aruanne peamiste teostatud teavitustegevuste kohta. Peamisi teavitustegevusi kajastatakse ka rakenduskava aastaaruandes.

Teavitustöö hindamisel kasutatakse järgmisi meetmeid/kriteeriume:

- meediamonitooring: rakenduskava rakendamisega seotud asutuste poolt rakenduskava temaatika ning tähtsamate ürituste kajastamise jälgimine meedias;
- veebileht: veebilehe külastatavuse ja sisu analüüs;
- teavitusüritused: korraldatud seminaridel osalenute arv ning nendelt saadud tagasiside analüüs;
- trükised: väljatöötatud trükiste kasutamise ja tagasiside analüüs;
- kasusaajate informeerituse tõus: toetuse taotluste hulga ja kvaliteedi analüüs;
- maakondlike nõuande- ja teabekeskuste kaudu Põllumajandusministeeriumisse laekunud tagasiside analüüs;
- avaliku arvamuse uuringud;
- toetuste rakendamisel püstitatud eesmärkide saavutamine.